

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2021-01-06

HT 2020

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

Göteborgs universitet

49 kommuner och kampen mot klockan

En kvalitativ intervjustudie om hur SVT Nyheter Västs journalister ser på sitt public service-uppdrag i relation till geografisk representation

Författare: Kajsa Centre, Alva Karlsson och Klara Sävenlund

Handledare: Nicklas Håkansson

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: 49 kommuner och kampen mot klockan
Authors: Kajsa Centre, Alva Karlsson and Klara Sävenlund
Level: Bachelor thesis in Journalism
Term: HT 2020
Supervisor: Nicklas Håkansson

Aim of thesis

The aim of this study is to investigate how the journalists at SVT Nyheter Väst experience their public service assignment in relation to geographical representation of the published news. We will fulfill our aim by studying journalists opinions about news selection and evaluation. In addition to this we will ask the respondents about their thoughts on possible consequences of geographical underrepresentation.

Theoretical framework

The thesis is inspired by earlier research concerning the same field. Our study will be based on three theories: the theories about news evaluation and selection, democracy and public service. The theory about news evaluation and news selection highlights the balance between news that is important for the citizens and the news that usually attracts many readers, but might not be as important. The theory of democracy defines the concept of democracy and emphasizes the importance of media in a functional democratic society. Public service is funded by the state and therefore is obligated to be impartial and objective in its news reporting. Public services' most substantial challenge is to find a balance between news evaluation and democracy.

Method

The study was carried out using a qualitative interview method. We have designed an interview guide based on our theories that has been the base when interviewing our respondents. The selection of respondents consists of reporters and editors at SVT Nyheter Väst. They are all in different ages, sex and have worked various amount of years at the editorials office.

Results

The results show that the respondents think highly of their public service commitments. They believe it is important with media that can be entirely impartial and objective, especially since the amount of information in the media society increases over time. Furthermore, the study illustrates that the journalists prioritize news that solely affects the masses. Simultaneously it is important to represent the smaller communities as well, even though it might not concern as many people. The general view is that geographical underrepresentation can lead to several consequences, for example reduced faith in SVT Nyheter Väst and public service.

Innehåll

Abstract	3
1. Inledning	6
2. Tidigare forskningsresultat	8
2.1 Forskning om vita fläckar	8
2.3 Forskning om konsekvenser	13
2.4 Vår forskningslucka	15
3. Teoretiskt ramverk	16
3.1 Nyhetsvärdering och nyhetsurval	16
3.2 Demokrati	17
3.3 Public service-uppdraget	19
4. Preciserat syfte och frågeställningar	21
5. Metod och material	22
5.1 Tidigare forskningsmetoder	22
5.2 Presentation av metod	22
5.3 Studiens forskningsmetod	24
5.4 Urval och genomförande	25
5.4 Validitet	27
5.4.1 Intern validitet	27
5.4.2 Reliabilitet	27
5.4.3 Generaliserbarhet	28
6. Resultatredovisning och analys	29
6.1 En viktig samhällsroll	29
6.3 Respondenternas syn på nyhetsvärdering och nyhetsurval	30
6.4 Förutsättningar som påverkar nyhetsurvalet	34
6.5 Strategier	37
6.6 Är bevakningsområdet rimligt att bevaka?	39
6.7 Ojämn bevakning och demokrati	40
6.8 Påverkan på kommunerna	42
6.9 Icke påverkningsbar	43
6.10 Lösning på problemet	44
7. Sammanfattning	47
7.1 Hur förhåller sig SVT Nyheter Väst-redaktionen generellt till sitt public service-uppdrag?	47
7.2 Ur ett geografiskt perspektiv, vad är det som påverkar SVT Nyheter Västs nyhetsurval?	47
7.3 Vad uppfattar journalister och redaktörer på SVT Nyheter Väst att konsekvenserna av geografisk ojämn mediabevakning blir?	48

8. Slutdiskussion	49
10. Förslag på vidare forskning	51
Referenser	52
Bilagor	54
1.1 Intervjuguide	54
1.2 Mejlutskick till respondenterna	56

1. Inledning

Utifrån tidigare forskning står det klart att nyhetsfördelningen mellan SVT Nyheter Västs 49 bevakningskommuner, vilket utgör hela Västra Götalandsregionen, inte är helt jämn (Johansson, 2004; Blomkvist & Örnberg, 2020). Ett exempel är andelen Göteborgs-nyheter. Enligt Statistiska centralbyrån, SCB, bodde det 1 733 574 människor i Västra Götalandsregionen den 30 september 2020. Utav dem bodde ungefär 30 procent i Göteborgs kommun. Tittar man på SVT Nyheter Västs nyheter däremot, är ungefär 40 procent av nyheterna göteborgsrelaterade. Att någon av de siffrorna förändrats med stor marginal sedan mät datumet anser vi vara osannolikt.

Vår uppsats fokuserar på hur journalisterna, i detta fall redaktörer och reportrar, på SVT Nyheter Väst förhåller sig till sitt public service-uppdrag att skildra hela sitt bevakningsområde, samt hur deras nyhetsvärdering kan påverka nyhetsurvalet. I uppsatsen kommer vi även ta upp journalisternas egna uppfattningar om eventuella konsekvenser i följd av att kommuner blir underbevakade.

Det är relevant ur två perspektiv:

1. Efter att ha tagit del av och läst igenom tidigare forskning och uppsatser kring ämnet står det klart att ambitionen finns hos de allra flesta journalister att arbeta mer utanför storstäderna. Därför är det intressant att undersöka varför nyhetsurvalet trots detta är geografiskt ojämnt fördelat mellan kommunerna.
2. Det andra perspektivet är att granska public service, i detta fall SVT Nyheter Väst, vars skyldighet är att spegla hela Västra Götalandsregionen. Tidigare forskning visar att bevakningen centraliseras till storstäder. Hur uppfattar journalisterna att en kommun påverkas av medieskugga och är de medvetna om problematiken?

Perspektiven visar på att det är viktigt att undersöka journalisternas syn på public service-uppdraget samt nyhetsvärdering då SVT Nyheter Väst har ett uppdrag att skildra alla människor inom Västra Götalandsregionen. Nyhetsvärderingen står i relation till public service-uppdraget på så sätt att de måste anpassa sin nyhetsvärdering utifrån uppdraget. Det gör det att journalister på SVT Nyheter Väst står i ett svårt dilemma gällande nyhetsurval. Om SVT Nyheter Väst skulle ha nyhetsvärderat på samma sätt som kommersiella medier finns det en risk att man frångår delar av sitt public service-uppdrag. Då SVT Nyheter Väst får statliga medel behöver man inte fokusera på nyheter som tenderar i antal klick. Man har därför i större utsträckning möjlighet att välja bort nyheter som inte uppfyller rätt funktion även fast de eventuellt skulle generera många klick.

En granskning av public service kan även anses vara relevant för en publik som sträcker sig bortom SVT Nyheter Västs bevakningsområde. Genom att konkretisera och problematisera dessa utgångspunkter kan vi finna svar som kan vara till hjälp för vidare diskussion när mediehusen diskuterar om mer bevakning utanför storstäderna. Med denna uppsats hoppas vi kunna ge en nyanserad bild av hur nyhetsvärderingen ser ut på ett public service-bolag samt

även skildra journalisternas egna uppfattning om uppdraget. Inom uppdraget kommer vi främst fokusera på den geografiska representationen och varför den enligt journalisterna ser ut på ett visst sätt. På så vis kan det öppna upp för ett vidare intresse som kan tas med som en motivationsmotor för ökad bevakning utanför storstäderna när redaktionerna gör sitt nyhetsurval.

Då public service dessutom bekostas av medborgarna anser vi att det är i högsta grad intressant samt relevant att bidra med forskning kring hur journalisterna på SVT Nyheter Väst förhåller sig till sitt public service-uppdrag. Det är även av intresse för yrkesverksamma journalister att kunna läsa vår uppsats med en självkritisk blick och därefter dra egna slutsatser utifrån relevant presenterad fakta och analys.

2. Tidigare forskningsresultat

Under detta avsnitt beskriver och sammanfattar vi den tidigare forskning som vi har tagit del av från källor vi bedömer vara trovärdiga och relevanta för vårt arbete. Vi kommer använda oss utav tidigare forskning för att etablera hur SVT Nyheter Västs mediebevakning är fördelad mellan kommunerna. Vi kommer även att förtydliga vad “vita fläckar” betyder och vad eventuella konsekvenser av en bristfällig bevakning kan vara. I den avslutande delen identifierar vi den forskningslucka som vi ämnar fylla utifrån vilken forskning som finns sedan tidigare.

2.1 Forskning om vita fläckar

För att ta reda på om public service-uppdraget efterföljs så måste vi först reda ut ett centralt begrepp som florerar i forskningen kring mediabevakning kopplat till geografisk representation – nämligen vita fläckar. Finns det och vad betyder det? Att veta begreppets teoretiska definition är viktigt för att vi ska kunna dra relevanta slutsatser och få så hög begreppsvaliditet som möjligt. Dessutom är det nödvändigt att vi alla är enade om innebörden av begreppet för att vi ska kunna tolka forskningen så explicit och enstämmigt som möjligt.

I studien *Vita fläckar och medieskuggor – stora skillnader i mediernas kommunbevakning* (Institutet för Mediestudier, 2018) beskriver författarna Gunnar Nygren och Nønne Schjærff Engelbrecht vad vita fläckar och medieskugga är. De jämför olika kommuner i Sverige under en vecka, stora som små, och analyserar hur många av de producerade nyheterna som handlar om en specifik kommun. Det undersöks även vilken typ av nyheter som produceras och om kommunerna har någon sort av lokalt medium närvarande. Studien är relevant för oss då den dels definierar begreppet vita fläckar men också tar upp potentiella konsekvenser för vad så kallad medieskugga kan göra för en landsortskommun.

Att leva i medieskugga innebär inte att en kommun eller en ort inom det specifika bevakningsområdet helt saknar mediabevakning. Det handlar snarare om att de lever i en ojämn mediabevakning där vissa kommuner inte prioriteras lika högt som storstadskommunerna. Att inte få möjlighet att representeras, granskas eller påverka saker i sin kommun kan få negativa följder för den grundläggande demokratin. Vilka dessa demokratiska värderingar är hur de utspelar sig återkommer vi till i teoridelen.

Vidare diskuterar även författarna om vikten av redaktionell närvaro i kommunerna. Den är viktig då media oftast är den största källan till nödvändig samhällsinformation för invånare i en kommun. Redaktionell närvaro är även viktigt för att främja demokratin i kommunen, bland annat genom att öka medvetenheten och engagemanget i den lokala politiken. Ett exempel ur studien som författarna lyfter fram är en undersökning om antalet publicerade artiklar under en vecka från mindre kommuner i norra Sverige. Undersökningen kommer fram till att de lokala partierna växer och fastän de ibland enbart representerar en central fråga så röstas de fram. Medborgare röstar alltså fram partierna med en eller två centrala frågor att driva. Det kan handla om att ta ställning i sjukvårdsfrågor och strida för att en vårdcentral och/eller sjukhus ska finnas kvar i landsortskommuner. Enligt författarna är det

ett starkt signifikant tecken på att det lokalt producerade materialet är viktigt för medborgarna.

Med hjälp av Nygrens och Schjaerff Engelbrechts rapport kan vi lättare se hur den ojämna bevakningen ter sig och vad ojämnheten beror på. Rapporten hjälper oss även att formulera våra egna frågeställningar samt komplettera vår teori. I vårt fall applicerar vi det på en redaktion som dessutom omfattas av ett public service-regelverk. Rapporten baseras på en undersökning som gjordes under en vecka och innebar en granskning av främst tryckt media. Vår undersökning skiljer sig på så sätt att vi intervjuar journalister med inriktning på TV-journalistik istället för tryckt press. Nygren och Schjaerff Engelbrecht fokuserade på att undersöka alla Sveriges 290 kommuner medan vi ämnar att undersöka SVT Nyheter Västs bevakningsområde på 49 kommuner. Den viktigaste skillnaden är dock att Nygrens och Schjaerff Engelbrechts rapport fokuserar på innehåll medan vi undersöker journalisternas uppfattningar.

Fördelen med Nygrens och Schjaerff Engelbrechts undersökning är att den även omfattar lokalpress, det vill säga orter som har en egen lokalredaktion i kommunen. Något som är särskilt intressant med deras studie är att författarna dessutom nämner att drygt en tredjedel av Sveriges kommuner saknar journalister på plats, det vill säga redaktionell närvaro av traditionella dagstidningar och public service. Vi finner det intressant att ta reda på varför mediebolag som SVT som omfattas av public service brister i sin geografiska bevakning. Deras studie är därför relevant att använda som underlag när vi genomför intervjuerna med journalister.

Vid ett tillfälle tar Nygren och Schjaerff Engelbrecht upp att ett nytt sändningstillstånd är under hantering av regeringen och ska komma att gälla under 2020. I detta sändningstillstånd från 2019 står det att SR och SVT ska stärka den journalistiska bevakningen i områden som är underbevakade (Regeringen, 2019). Detta finner vi extra intressant att applicera på vår uppsats då vi anser det relevant att följa upp hur det gått sedan det nya tillståndet började att gälla för snart ett år sedan.

I rapporten *Kommunstorlek, massmedier och lokal opinionsbildning* av Bengt Johansson (2007) reflekterar författaren över just fenomenet public service och SVT Nyheter Väst, som förr hette Västnytt. I studien fokuserar han inte enbart på en kanal utan även större tidningar och dagspress. Johansson menar att samhället till stor del är beroende av massmedier. Han förklarar det som att vad medborgarna känner till om samhället och världen i stort inte längre i första hand är baserat på vad man upplevt utan snarare vad vi sett och hört i media. Det styrker bilden av att media och lokal journalistik är byggklossar i det grundläggande demokratiska samhälle, som Nygren och Schjaerff Engelbrecht bekräftade var viktigt för medborgare i landsortskommuner.

Några av resultaten i studien är att stora kommuner med egen tidning får garanterat mest bevakning. De som får minst bevakning är kranskommunerna till stora städer, i detta fallet Göteborg, samt kommuner utan tidning eller en lokal redaktion. Det styrker faktumet att vita fläckar existerar. Med hjälp av den här forskningen kan vi fastställa fenomenet då två av varandra oberoende forskningsartiklar bekräftar detsamma. Johanssons slutsats blir att total

medieskugga är relativt ovanligt, men i att de mindre kommunerna är det vanligt att det blir mer "redovisningsrapportering av partiernas ståndpunkter" snarare än en kommunal debatt som går att följa i tidningen (Johansson 2007). Detta är relevant för vår undersökning då det nya sändningstillståndet innefattar att public service ska stärka bevakningen i orter som har bristande bevakning.

Johanssons rapport diskuterar även betydelsen av att ha lokal redaktionsnärvaro, vilket går hand i hand med Nygren och Schjaerff Engelbrechts teori. Johansson menar att om en ort agerar utgivningsort för lokalpress får medborgarna tillgång till tre gånger så mycket kommunlokalt nyhetsmaterial. Detta gäller även för etermedia. Tydligt i Johanssons rapport är att spridning av mediet och de ekonomiska aspekterna är två centrala faktorer till varför mediebevakningen kan vara ojämn.

Johansson resonerar kring huruvida kommunstorlek påverkar i vilken utsträckning medborgare får möjlighet att delta i de demokratiska processerna i samhället. Är det en större kommun kan lokalredaktionen nå ut till fler, hämta mer material och konkurrera på ett annat sätt än vad lokalredaktionerna i de små kommunerna kan. De är mer beroende av pressmeddelanden eller "pliktskyldigt" berättande om kommunaktuella händelser vilket i sig inte bidrar till fler läsare eller större engagemang för kommunen. Större kommuner har dessutom större möjlighet att få uppmärksamhet på regional nivå. Det har relevans för vår studie då vi ämnar diskutera dels SVT Nyheter Väst:s redaktionsnärvaro i kommuner utanför Göteborg, samt undersöka vilka effekter det kan bli för en kommun om de inte blir representerade i media som omfattas av public service. Gällande de ekonomiska aspekterna säger Johansson att många lokala nyhetsredaktioner under åren lagts ner och att de numer styrs centralt från storstadskommuner som exempelvis Göteborg. Vi vill undersöka hur en kommun påverkas av att nyheter styrs från storstäder genom att intervjua journalister på SVT Nyheter Väst.

Genom att inspireras av Johanssons forskning, som omfattar all sorts media, och hans slutsatser kring demokratin ger det oss möjlighet att hitta nya infallsvinklar och kunna bidra med forskning som granskar statligt finansierade bolag. Detta skiljer sig från Johanssons forskning. Skillnaden mellan Johanssons forskning och vår uppsats är att han fokuserade övervägande del på kommunstorlek, politiskt engagemang och tryckta medier. Vi ämnar undersöka på ett mer övergripande plan hur nyhetsvärderingen och urvalet går till, kopplat till geografisk representation och hur redaktionsnärvaron ter sig ur ett public service-synsätt. Johanssons studie är från 2007 vilket gör att resultatet som presenteras kan ha förändrats. Vi är medvetna om detta men anser den vara viktig som bakgrund till vår uppsats.

Vad vita fläckar beror på finns det många teorier om. En av dem är betydelsen kring var journalisterna bor någonstans. Ett exempel på sådan forskning är Jenny Wiiks rapport *Där journalisterna bor* (Institutet för mediestudier, 2015). Wiik skriver i ett kapitel:

"Att folk vill bo där de har sina nätverk är inget konstigt, utan fullt naturligt. Då det gäller människor med någon typ av makt är det dock intressant att märka hur professionella och privata nätverk flyter samman, och hur kontakter knyts på glöggvällar, i skolföreningar och mellan grannar." (Wiik, 2015:76)

Rapporten diskuterar varför journalisterna valt att bosätta sig i storstäder eller i populära bostadsområden som är belägna centralt till staden samt vilken påverkan det kan få på nyheterna som produceras. Exempel på varför journalisterna väljer att bosätta sig i de tidigare nämnda områdena är “den accelererande centraliseringen av journalistjobb” (Wiik, 2015:79). Var journalist bor kan i sin tur påverka de nyheter som produceras på så sätt att nyheterna blir homogena och att de inte får en stor geografisk spridning. Ett annat exempel som kan påverka nyheterna som produceras är journalisters värderingar (Wiik 2015).

Wiik menar att även om journalister inte är folkvalda makthavare, som till exempel politiker, har de ändå makt att kunna påverka människors bild av verkligheten. Därför kan det bli problematiskt med journalister som bor, lever och hämtar inspiration allt för snävt inom sin egen krets. Wiik resonerar kring vilken betydelse detta fenomen har för demokratin i stort vilket ligger nära till hands för vår tredje frågeställning. Denna studie är därför intressant för oss då den dels utgår ifrån geografisk representation samt konsekvenser för demokratin.

2.2 SVT Nyheter Västs mediebevakning

Utgångspunkten i vår studie är att SVT Nyheter Västs bevakning av Västra Götalandsregionens 49 kommuner inte är jämn vilket innebär att vissa kommuner får oproportionellt lite bevakning. Vi hade kunnat göra en egen kvantitativ innehållsanalys för att ta reda på detta men insåg att det redan fanns mycket intressant forskning i frågan. Detta gjorde att vi tog beslutet att ytterligare forskning på det ämnet skulle bli överflödigt. I den här delen etableras, med hjälp av tidigare forskning, hur SVT Nyheter Västs bevakning ser ut.

Att veta hur bevakningen är fördelad mellan kommunerna i SVT Nyheter Västs bevakningsområde är väsentligt för oss att veta eftersom vi vill undersöka hur anställda på redaktionen ställer sig till det, vad som påverkar urvalet och vad journalisterna tänker kring vilka konsekvenser nyhetsfördelningen kan få. Utan att veta att nyhetsfördelningen faktiskt är ojämn i regionen skulle vår studie sakna både grund och trovärdighet.

I studien *Godkväll, nyheter över Västsverige* har Bengt Johansson (2004) tagit reda på hur dåvarande Västnyttis nyhetsmaterial var fördelat i Västra Götalandsregionen under åren 1998-2002. Han har använt sig utav fördelningen Göteborgsregionen, Fyrbodal, Sjuhärad, Skaraborg och Halland. Studiens resultat visar att mellan åren 1998-2002 handlade ungefär fyrtio procent av Västnyttis nyheter om Göteborgsregionen. Vidare handlade ungefär tolv procent om Fyrbodal, ungefär sju handlade om Sjuhärad, ungefär åtta om Skaraborg och ungefär tretton om Halland. Det var inga stora skillnader under femårsperioden som visade att något område fick mycket mer eller mindre bevakning än tidigare. Den storstadsdominans som studiens resultat visar stämmer väl överens med tidigare studier som har gjorts på andra regionala SVT-redaktioner.

I studien jämför Johansson hur mycket medieuppmärksamhet regionens olika delar får med deras befolkningsunderlag. Enligt Johansson visar resultatet att det är lite för lite nyheter om Sjuhärad och Skaraborg, medan det är lite för mycket om Göteborgsregionen. Det skiljer dock bara max fyra procentenheter mellan något av områdenas nyhetsandel och

befolkningsandel, så på det stora hela speglar Västnytt's tv-sändningar Västra Götalandsregionens befolkningssammansättning.

Vissa enskilda orter får dock mindre uppmärksamhet än vad deras befolkningsandel indikerar. Göteborgs kranskommuner missgynnas i rapporteringen, då Göteborgs kommun får väldigt mycket uppmärksamhet. Dessa kommuner är Kungsbacka, Mölndal, Lerum, Partille och Ale. Enligt Johansson kan detta bero på att de är så kallade pendlarkommuner och att dessa lätt hamnar i medieskugga på grund av att de ligger i närheten av en större stad.

Samtidigt finns det några kommuner som får mer uppmärksamhet än vad deras befolkningsandel indikerar. Förutom Göteborgs kommun, så visar studien att så kallade kris- eller sommarkommuner gynnas uppmärksamhetsmässigt i rapporteringen. Exempel på dessa i Johanssons resultat är Bengtsfors och Gullspång som under den undersökta perioden drabbades av stora företagsnedläggningar, samt sommarkommunerna Varberg, Lysekil och Strömstad.

Genom att rangordna vilka orter som uppmärksammas mest i Västnytt kommer Johansson dessutom fram till att en ort's storlek generellt verkar ha stor betydelse för nyhetsvärderingen – ju större ort desto större chans har den att komma med i Västnytt (Johansson, 2004).

Värt att poängtera är att Johanssons studie presenterar resultat som är två decennier gamla. Det är möjligt att fördelningen av nyhetsbevakningen har förändrats sedan dess. Om man tittar på studien som gjordes i kandidatuppsatsen *Ansvar och urval* av Mirjam Blomkvist och Saga Örnberg verkade nyhetsfördelningen dock varit ungefärlig likadan år 2019 som under Johanssons studie (Blomkvist & Örnberg, 2020). Sannolikheten att det har skett några stora förändringar sedan dess bedömer vi därmed som liten.

Blomkvist och Örnberg gör bland annat en kvantitativ studie på hur fördelningen av SVT Nyheter Västs nyheter ser ut mellan olika kommuntyper. Deras indelning skiljer sig dock från Johanssons. Istället för att dela upp kommunerna efter område har de delat upp kommunerna i kategorierna storstad (i detta fallet bara Göteborg), kranskommun, landsbygd, turistort och övrigt. Övrigt innefattar främst medelstora städer. De har dessutom inte enbart analyserat material från tv-sändningar utan även från SVT Nyheter Västs webbplats samt Facebooksida.

Resultatet visar att när alla publiceringskanalerna slogs ihop handlade fyrtio procent av nyheterna om Göteborg, nio procent vardera om kranskommuner och landsbygden, två procent om turistort och tjugosju procent om övrigt.

Tittar man på varje publiceringskanal för sig skiljde det sig något åt. Till exempel var andelen Göteborgsrelaterade nyheter på Facebook högre jämfört med de andra publiceringskanalerna, nämligen fyrtiosex procent. Andelen Göteborgsrelaterade nyheter var därmed något lägre på webben och i TV-sändningarna, mer exakt trettionio respektive trettiosex procent. Den lägre andelen nyheter från Göteborg innebar att andelen nyheter från andra kommuner var högre för webben och TV-sändningarna än för Facebook. Mycket av dessa nyheter visade sig dock i Blomkvist och Örnbergs resultat handla om övrigt (kategorin innefattar främst mellanstora städer) och alltså inte om kranskommuner eller landsbygd. Detta är extra tydligt i

TV-sändningarna, där hela fyrtio procent handlade om övrigt, medan endast fyra procent handlade om kranskommunerna (Blomkvist & Örnberg, 2020).

Sammanfattningsvis så går det att säga att även om kommunindelningen och val av publiceringskanaler skiljer sig åt kan man se en liknande storstadsdominans i Blomkvist och Örnbergs resultat som i Johanssons.

2.3 Forskning om konsekvenser

Med avstamp i tidigare presenterad forskning kan vi konstatera att lokaljournalistik spelar roll och har ett stort värde för den grundläggande demokratin. Den är viktigt för att medborgare på landsbygden och i kranskommuner ska kunna bli informerade på ett jämlikt sätt såsom storstadskommunens invånare blir. I rapporten *Landsbygd i Medieskugga – Nedmonteringen av den lokala journalistiken och bilden av landsbygden i Dagens Nyheter* av Gunnar Nygren och Kajsa Althén (Södertörns högskola, 2014) resonerar de kring de konkreta konsekvenserna av dels nedmontering av lokala redaktioner på landsbygden och vilka effekter det får för en kommun i medieskugga. Medieskugga i den här bemärkelsen innebär att en eller flera kommuner saknar lokal anknytning i media och därför blir representerad ur ett regionalt perspektiv. Främst genom pressmeddelanden eller andra typer av formella meddelanden som i sig inte säger så mycket om kommunen.

Nygren och Althén säger i sin rapport att lokala medier allt som oftast fungerar som bete för de regionala nyheterna. Det betyder att de nyheter som lokala redaktioner plockar upp, ger de regionala nyheterna möjlighet att nappa upp en eller flera redan färdigbearbetade nyheter, som de i sin tur kan spinna vidare på. Rapporten syftar på att ta reda på hur resurserna har förändrats för den lokala journalistiken samt vilka konsekvenser det får för mediernas roll i den lokala demokratin och för bilden av Sverige utanför storstäderna (Södertörns högskola 2014). Detta finner vi intressant då vi kan jämföra deras resultat med våra samt att med denna forskning i ryggen kunna ställa relevanta frågor kring konsekvenser och ansvar till public service-journalister.

Nygren och Althén beskriver betydelsen av lokala medier med att det finns en stark koppling mellan lokala medier, lokal identitet och lokal politik. Som Johansson och Nygren och Schjaerff Engelbrecht kommit fram till i tidigare forskning är lokal representation avgörande för den lokala demokratin. Det som skiljer Nygren och Althéns rapport åt från de andra rapporterna vi redovisat är att författarna återger ytterligare en aspekt till varför det lokala spelar roll, nämligen identiteten. De menar att genom de lokala medierna så skapas gemensamma referensramar som alla samhällsgrupper läser vilket bidrar till att hålla ihop det lokala samhället. Detta i sin tur sätter prägeln på samhällets gemensamma identitet.

Rapporten bygger även på flera olika delstudier av konsekvenser av mediacentralisering. Mediacentralisering betyder att redaktioner och mediehus allt som oftast centreras till storstäder och att mindre orter kan bli bevakade i ett mediehus i en helt annan stad. Rapporten gjorde en undersökning som dels innefattar fallstudier där man skickade ut webbenkäter till olika redaktioner för betalda dagstidningar. Sedan gjordes även en analys av hur resurserna har omfördelats på Dagens Nyheter (DN:s) redaktion. Då med syftet att ta reda på hur det

påverkat DN:s bild av Sverige utanför Stockholms gränser. Studiens metod är intressant att diskutera då vi först pratade om att genomföra fallstudier i form av enkäter för att fånga upp invånarnas åsikter om mediebild. Hur vi resonerade och vad vi kom fram till diskuterar vi under metodavsnittet.

Nygrens och Althéns resultat av studien visar bland annat att lokala medier står inför svåra besparingssituationer. Redaktioner läggs ner och journalister flyttas till större städer. Nygren och Althén redogör för några trender som mediebolagen genomför för att försöka hålla sig på fötterna och bevara den lokala bevakningen. Författarna slår fast att viljan och ambitionen att bevaka lokalt finns. Ett exempel på åtgärder mediebolag för tryckt press gjort är att flytta redigering och grafisk produktion till större städer, så att den avdelningen centraliseras inom koncernen. Andra åtgärder är flerkanalpubliceringar, det vill säga, att reportrar publicerar sig i flera kanaler som webb och TV (Nygren & Althén, 2014). Vi finner det intressant att inspireras av författarnas resultat för att kunna applicera det på vår forskning. Utöver detta har vi även kunnat applicera forskningen när vi formulerar våra frågeställningar.

Vad gäller konsekvenserna för den lokala bevakningen skriver författarna att den aspekten låg utanför enkätens undersökningsfält. Däremot har några redaktioner ändå valt att svara på vad de tror konsekvenserna blir, vilket vi ser som ett tillfälle att fylla ut svarsfrekvensen genom att ta inspiration ifrån redaktionernas svar och konkretisera det till våra intervjuer.

Något som var intressant var även författarnas syn på hur Dagens Nyheter skildrade landsorten i sina publiceringar. Författarna kom fram till att det tenderar att bli så kallad "snäll-journalistik" i publiceringar som knöt an till mindre kommuner. Sällan förekom granskning av kommunpolitiker eller större reportage som öppnar upp för debatt, till exempel skola och vård.

En uppåtstigande trend författarna såg i sin resultatanalys var att DN tenderar att använda sig av så kallad "feature" i tidningen. Det betyder att de har med exempelvis separata bilagor som presenterar landsbygden ur ett storstadsperspektiv. Författarna ger exempel på att det kan handla om ett udda hotell, alternativa livsformer eller udda resmål. Det betyder att DN kan ge bilden av att landsbygden antingen är högt kriminell (då den sortens blåljusjournalistik också var framträdande när det gällde landsbygd) eller så representeras den enbart som ett turistmål där orten blir ett ansikte utåt för semester, sol och bad (Nygren & Althén, 2014).

Ytterligare en studie som konstaterar att medierepresentation är viktigt ur ett demokratiskt perspektiv är *Användning och värdering av medier i Västra Götaland* av Ingela Wadbring (2004). Wadbring inleder sitt kapitel med att fastslå att det som vi inte har kännedom om själva eller från bekanta, får vi huvudsakligen från medierna.

Wadbring undersöker i sin studie hur mediekonsumtionen och allmänhetens syn på medierna såg ut i olika områden i Västra Götaland under åren 1998-2003. För att göra detta användes enkäter. Bland medierna ingår Västnytt (Wadbring, 2004), vilket gör att de delarna av studien är intressanta för vår forskningsfråga. Viktigt att komma ihåg när studien är så gammal som den här, är att saker mycket väl kan ha förändrats sedan dess. Därför kommer vi inte kunna använda Wadbrings resultat som ett facit på hur konsumtionen och synen på SVT Nyheter

Väst är nu, utan mer som inspiration när vi konstruerar intervjufrågor samt någonting att jämföra svaren vi får med.

När det gäller mediekonsumtionen kommer Wadbring fram till att ungefär 30 procent av befolkningen i Västra Götalandsregionen tittade på Västnytt under åren 1998-2003. Det fanns inga stora skillnader i andelen som tittade på Västnytt i olika delar av regionen utan det var jämt fördelat överallt. Wadbring tar däremot upp att nyheterna kan ha olika lokal relevans beroende på var man bor eftersom det är mer nyheter från Göteborg som är regionens största stad.

För att undersöka hur synen på medierna såg ut ställdes bland annat fråga: “Är rapporteringen av den egna kommunen tillförlitlig?”. Som svar på den frågan tyckte de flesta att Göteborgs-Posten, lokala morgontidningar och Västnytt var mest tillförlitliga. Västnytt var det alternativ som flest användare ansåg vara “mycket pålitlig”. Enligt Wadbring går det resultatet till viss del att förklara med att Västnytt är välkänt. Även om man inte ofta tittar på nyhetssändningarna är Västnytt någonting man känner igen samt har programmet en hög status i samhället i stort. Därför kan det bedömas som tillförlitligt av många.

En intressant iakttagelse är att Västnytt oftare bedömdes vara “mycket tillförlitligt” av dem i Göteborgsregionen än de i andra delar av regionen (Wadbring, 2004). Wadbring går dock inte djupare in i vad detta beror på. Mindre förtroende för SVT Nyheter Väst i de mindre bevakade områden är mycket intressant för vår forskningsfråga då det kan tänkas vara en konsekvens av hur mediebevakningen ser ut. Eftersom vi inte kommer att involvera allmänheten i vår studie kommer vi inte kunna få svar på vad de anser påverkar deras förtroende för SVT Nyheter Väst men vi kommer kunna fråga de anställda på redaktionen om eventuella konsekvenser av ojämn bevakning. Som tidigare nämnt har studien några år på nacken vilket gör att vi kan inte utgå från att förtroendet för SVT fortfarande ser exakt likadant ut som då. Däremot kommer det att fungera bra som grund för frågor för att kunna besvara våra frågeställningar.

2.4 Vår forskningslucka

Utifrån vår forskningsöversikt kan man konstatera hur SVT Nyheter Västs nyhetsurval har sett ut över åren. Det finns orter som under lång tid har fått mindre bevakning i media än vad de “borde” få i proportion till sin storlek och befolkning. Det gjordes senast en kvantitativ innehållsanalys om detta 2019 som visar på att SVT Nyheter Västs nyhetsrapportering är centrerad till Göteborg och mellanstora städer i Västra Götalandsregionen (Blomkvist & Örnberg, 2020).

Till största delen har tidigare forskning använt sig utav kvantitativa innehållsanalyser för att ta reda på om det finns så kallade vita fläckar eller medieskugga. Med utgångspunkt i det har vi funnit en forskningslucka som vi kommer att fylla genom att gå djupare in i hur journalister på SVT Nyheter Väst ser på sitt public service-uppdrag, med fokus på geografisk representation. Detta ska vi göra genom att använda oss av kvalitativa intervjuer med journalister och redaktörer från SVT Nyheter Väst.

3. Teoretiskt ramverk

För att besvara våra frågeställningar har vi använt oss av teorin om journalistikens nyhetsvärdering och nyhetsurval, demokrati samt vilka krav som SVT Nyheter Väst har i och med sitt public service-uppdrag.

3.1 Nyhetsvärdering och nyhetsurval

Teorin om nyhetsvärdering och nyhetsurval förklarar vad det är som rapporteras som nyheter i medierna (Strömbäck, 2019). Media kommer aldrig kunna publicera nyheter om allt som händer, utan journalistik handlar konstant om att välja och välja bort. Där har media en stor makt. Det som väljs att publiceras kan få stor betydelse för människors verklighetsuppfattning.

Först och främst är det viktigt att skilja på nyhetsvärdering och nyhetsurval. Nyhetsvärdering innebär hur olika nyheter värderas i den redaktionella arbetsprocessen, medan nyhetsurval syftar på vad som faktiskt publiceras som nyheter. Nyhetsurval kan påverkas av slumpen på ett sätt som inte nyhetsvärdering kan. Till exempel kan det vissa dagar finnas många händelser med högt nyhetsvärde. Då måste vissa nyheter som annars hade publicerats eventuellt prioriteras bort. Samma sak kan hända åt andra hållet, då det är en dag kan finnas väldigt få nyheter med högt nyhetsvärde. Då kan nyheter som annars hade prioriterats bort istället publiceras.

En central del i forskningen om nyhetsurvalet är att medierna alltid går en balansgång mellan demokratin och marknaden. Som en del av demokratin förväntas medierna förmedla sådan information som allmänheten behöver för att kunna ta ställning i olika samhällsfrågor. För att vara trovärdiga ska de även ha ett nyhetsurval som ger en rättvis bild av hur verkligheten faktiskt ser ut. Samtidigt är nästan alla nyhetsmedier kommersiella företag som vill gå med ekonomisk vinst (Strömbäck, 2019). Detta gäller dock inte SVT Nyheter Väst som vi kommer att undersöka, eftersom det tillhör public service. De är dock inte helt befriade från att påverkas av kommersialiseringen. Trots att de inte behöver anpassa sig efter annons- och kapitalmarknaden, strävar de ändå efter så höga tittarsiffror som möjligt. För att inte förlora sina tittare måste de därför ändå anpassa sig till publikmarknaden (Håkansson, 2019).

För att maximera publiksiffrorna måste medierna publicera nyheter som lockar läsare, vilket inte alltid är nyheter som allmänheten nödvändigtvis behöver för att bli bättre samhällsmedborgare. Det blir en balansgång mellan vad publiken behöver och vad de vill ha. Om medier bara har nyheter som allmänheten behöver men inte vill ha skulle det innebära ett ekonomiskt bakslag. Skulle det vara tvärtom skulle det innebära ett bakslag för demokratin (Strömbäck, 2019).

När det kommer till nyhetsvärdering så finns det mycket forskning angående vilka faktorer som spelar roll i journalisters bedömning. Ett exempel är Håkans Hvitfeldts forskning (1985). Efter att ha studerat förstasidorna på de sex största dagstidningarna: Expressen, Dagens Nyheter, Aftonbladet, Göteborgs-Posten, Svenska Dagbladet och Sydsvenskan; presenterar Hvitfelt en formel för nyhetsvärdering som lyder:

“Sannolikheten för att en nyhetsartikel ska produceras, publiceras, placeras på första sidan och där bli huvudartikel ökar ju mer den behandlar:

1. *politik, ekonomi samt brott och olyckor*
2. *och om det är kort geografiskt eller kulturellt avstånd*
3. *till händelser och förhållanden*
4. *som är sensationella eller överraskande,*
5. *handlar om enskilda elitpersoner*
6. *och beskrivs tillräckligt enkelt*
7. *men är viktiga och relevanta,*
8. *utspelas under kort tid men som är del av ett tema,*
9. *har negativa inslag*
10. *och har elitpersoner som källor.”* (Hvitfelt, 1985:215-216)

När Strömbäck i boken *Handbok för journalistikforskning* (2019) sammanfattar den tidigare forskning som finns presenterar han sex nämnare som kännetecknar nyheter. Dessa är i stort sett samma som Hvitfelt presenterar.

Enligt Strömbäck är det osannolikt att en nyhet uppfyller alla kriterier (Strömbäck, 2019). Grundhypotesen är dock att ju fler kriterier som är uppfyllda, desto större chans är det att någonting publiceras som en nyhet.

Teorin om nyhetsvärdering och nyhetsurval kommer vara användbar för oss när vi ska besvara vår andra frågeställning: Vad är det som påverkar nyhetsurvalet? Genom att förstå redaktionens nyhetsvärdering kan vi också förstå mer varför de väljer att publicera vissa nyheter och varför andra prioriteras bort.

3.2 Demokrati

Demokrati betyder enligt Riksdagen på ett ungefär folkmakt (Riksdagen, 2018). Genom att public service-medier förväntas informera medborgare, granska makten, erbjuda ett forum för samhälllig debatt och förmedla opinioner uppfylls funktionerna som underbygger medborgarrollen. Därmed även demokratin i samhället (Christians m.fl, 2009; McQuail, 1992; Strömbäck, 2005).

Medier förväntas informera medborgarna vad som händer i samhället för att alla ska bli upplysta om vad som händer, samt även för att man ska kunna bilda en egen uppfattning om nyheter. Statens offentliga utredningar tog 2015 fram nya verktyg för framtida mediepolitik (2016). I forskningsantologin skriver Wadbring, Weibull och Facht (2016:452) att det finns demokratikrav som säger “att medborgarna ska ha möjlighet att bli välinformerade”. I antologins medieutredning står det:

“Enligt direktiven (dir. 2015:26) ska allmänhetens behov av allsidig information och individens möjlighet att vara demokratiskt delaktig, oberoende av bostadsort stå i fokus”.

Som Carlsson skriver (2016:496): “en demokrati kan inte fungera utan välinformerade och engagerade medborgare med ett kritiskt öga, och välinformerade medborgare kan inte

existera utan ett väl fungerande utbildningssystem och trovärdiga medier med granskande journalistik av god kvalitet”. Medier kan inte förbises när man pratar om demokrati och ett mångfald i medielandskapet utgör “ett fundament i ett demokratiskt samhälle” (Carlsson, 2016:488). Carlsson fortsätter med att flera experter hävdar att professionell journalistik enbart överlever på en demokratisk nivå om det finns ett offentligt stöd. De länder med mest omfattande offentligt stöd för medierna visar på bland annat de högsta värdena innefattande index som dels mäter demokrati.

Nilsson och Weibull (2002) skriver att de flesta medborgare inte har någon uppfattning om vad som händer inom politiken. Medierna blir därför de som förmedlar bilden av politiken för att det ska nå ut till medborgarna. Ju mindre erfarenhet medborgarna har av politik ju mer ökar mediernas betydelse. Mediernas betydelse för demokratin är dock väsentlig oavsett typ av nyheter. Om medier inte informerar medborgarna om vad som händer i samhället hamnar samhället i en så kallad vit fläck.

Jenny Wiik skriver i *Handbok i journalistikforskning* (Wiik, 2019) att en viktig del av hur journalister förhåller sig till yrket helt enkelt beror på hur journalisterna är som individer. Wiik (2019) hänvisar till en studie gjord av David Weaver (1998). Utifrån studien, som undersökt journalister från 21 länder under 1990-talet, är den typiska journalisten en universitetsutbildad ung man med bakgrund i dominerade sociala grupper i dessa länder. Bortsett från detta mönster finns även skillnader mellan länderna, där bland annat kvinnors representation som yrkesverksamma journalister.

De faktorerna som visat sig väga tyngst i Sverige är kön och grad av utbildning. Wiik förklarar att det finns ideologiska skillnader mellan olika sorter av journalistgrupper. Exempelvis förhåller sig kvinnliga journalister mer till yrkesideal som att “granska, förklara och stimulera nya tankar hos publiken” (Wiik, 2019:135). Även om män värderar detta lika högt anses de vara mer flexibla gentemot sin yrkesroll. Journalisternas sociala bakgrund har diskuterats inom journalistikdebatten och senast under 2000-talet diskuterades angående frånan av journalister med utländsk bakgrund på redaktionerna.

Dessa dilemman är viktiga att analysera då representationen inom yrkesgrupper, i detta fall journalistyrket, är en grundläggande demokratisk fråga. Detta blir intressant för uppsatsen då olika sorter av yrkesverksamma journalister tenderar att lyfta fram olika typer av nyheter. Särskilt då om man som lokaljournalist fokuserar på lokala nyheter från sitt bevakningsområde. Som Gunnar Nygren skriver i *Handbok i journalistikforskning*:

“Journalistiken är till stor del lokal, den produceras på en plats för en publik som finns på samma plats” (Nygren, 2019:283).

Nygren hänvisar även till Napoli m.fl som säger såhär:

“Utan lokala medier fungerar inte den lokala demokratin...” (Citerad i Nygren, 2019:283).

3.3 Public service-uppdraget

Enligt Sveriges Radio skiljer sig begreppet public service beroende på var i världen man befinner sig (Sveriges Radio, 2020). I Sverige är det huvudsakligen två delar som avgör: hur det så kallade public service-bolagen finansieras och hur ägandet ser ut. För att klassas som public service måste SVT Nyheter Väst, i detta fall, finansieras genom en public service-avgift som tas ut via skattsedeln.

SVT är ett aktiebolag som likt Sveriges Radio och Utbildningsradion ägs av en förvaltningsstiftelse. I vardera styrelse för bolagen sitter enligt Sveriges Radio "inga politiker och i förvaltningsstiftelsens styrelse sitter inga aktiva riksdagspolitiker". Uppdragen public service-bolagen ska ha beslutas av riksdagen. Regeringens sändningstillstånd innefattar vad bolagen ska göra. Granskningsnämnden granskar sedan bolagen för att se om de efterföljer sina uppdrag (Sveriges Radio, 2020).

Nicklas Håkansson skriver i *Handbok i journalistikforskning* att en av de viktigaste av public services uppdrag är att public service-medierna "ska ge sådan information om omvärlden som människor behöver för att kunna fungera som medborgare" (Håkansson, 2019:351). Han fortsätter sedan berätta att dessa krav är viktiga i ett demokratiperspektiv då medierna är vår viktigaste källa till kunskap om samhället. Till skillnad från kommersiella medier som lever i en marknad där ekonomisk vinst styr ens överlevnad är public service huvudsakliga uppgift att "ge någon form av betydelsefull samhällsservice".

Myndigheten för Press, Radio och TV menar på ett liknande sätt att public services huvudsakliga uppgift är att bedriva sändningar i allmänhetens tjänst. (Myndigheten för press radio och TV u.å). Detta innebär i huvudsak att det ska finnas en mångfald genom ett mångsidigt utbud, spegling av förhållanden i hela landet och en variation i produktionsformer.

Håkansson (2019) fortsätter kapitlet med att idealen om objektiv information och kritisk granskning ingår i en professionell journalistik oavsett om den drivs som public service eller kommersiell media. När konkurrensen mellan olika typer av medier är stark blir spänningen mellan publicistiska ideal och marknadens krav på lönsamhet ännu starkare. Detta kan i sin tur skapa debatt om nyhetsförmedlingens kvalitet.

Nielsen m.fl. menar att man borde skilja på politiska, sociala och marknadsmässiga implikationer av public service-medier (citerad i Håkansson, 2019). De sociala implikationerna är relevanta för oss då de dels handlar om i vilken mån medierna utgör ett förtroende till samhället samt hur olika grupper i samhället representeras. Detta blir applicerbart på vårt arbete då ojämn bevakning och hur olika grupper i samhället representeras kan leda till minskat förtroende för public service hos befolkningen i ett mindre bevakat område.

Håkansson fortsätter att berätta om en studie med data från elva länder i fyra världsdelar som visade att "ta del av nyheter från public service-medier är positivt relaterat till både politiskt

intresserade och kunskap om aktuella politiska frågor”. Detta blir relevant för vår forskning då regeringskansliet menar att levande demokrati kännetecknas bland annat av delaktighet.

Vi kommer att använda oss av det regelverk som SVT Nyheter Väst i egenskap av public service-bolag obligerar att följa. Det är viktigt att veta hur regelverket ser ut då vi ska intervjua yrkesverksamma på redaktionen som har public service-krav på sig. Detta blir därför en tydlig ram för oss att hålla oss inom.

4. Preciserat syfte och frågeställningar

Uppsatsens syfte är att få kunskap om hur reportrar och redaktörer på SVT Nyheter Väst uppfattar sitt public service-uppdrag, speciellt när det gäller geografisk representation samt hur journalisterna förhåller sig till hur deras 49 bevakningskommuner representeras i nyhetsrapporteringen.

Detta ska vi ta reda på genom att undersöka hur de resonerar kring just sin roll som anställd på ett public serviceföretag, samt hur de ställer sig till geografiskt ojämn mediabevakning och vad deras teori och uppfattning är kring varför det har blivit så. Dessutom vill vi ta reda på om journalisterna tror att underrepresentation av en kommun i SVT Nyheter Väst kan ge negativa konsekvenser för kommunen, och i så fall vilka dessa konsekvenserna kan tänkas vara.

För att kunna operationalisera forskningsfrågan har vi formulerat tre frågeställningar:

- 1. Hur förhåller sig SVT Nyheter Väst-redaktionen generellt till sitt public service-uppdrag?*
- 2. Ur ett geografiskt perspektiv, vad är det som påverkar SVT Nyheter Västs nyhetsurval?*
- 3. Vad uppfattar journalister på SVT Nyheter Väst att konsekvenserna av geografisk ojämn mediabevakning blir?*

5. Metod och material

5.1 Tidigare forskningsmetoder

För att konstruera en lämplig forskningsmetod har vi, förutom att läsa litteratur om olika metoder, inspirerats av tidigare studier som har undersökt representation i media och nyhetsvärdering på redaktionerna. Dessa studier presenteras nedan.

Rapporten *Regionala TV-nyheter i medielogikens tid* (2006) undersöker hur mediebilderna av Västra Götalandsregionen ser ut och varför den gör det. Det görs dels en kvantitativ innehållsanalys med material från 1998-2005, dels kvalitativa intervjuer med sex stycken journalister från dåvarande Västnytt (numera SVT Nyheter Väst). Kortfattat handlade frågorna om journalisternas attityd till regionen, samt redaktionens och individuell nyhetsvärdering, organisation, redaktionella rutiner och format. Flera av frågorna fokuserade även på bildandet av regionen år 1999. (Byström, Danielsson & Johansson, 2006).

Till skillnad från Byström och Danielsson har vi valt att inte göra en ny kvantitativ undersökning av hur mediebilderna ser ut. Däremot ska vi likt dem intervjua journalister från SVT Nyheter Väst om, bland annat, vad de tror påverkar nyhetsurvalet. Vi kan inspireras av den här studien både när vi väljer vårt urval samt när vi konstruerar intervjuguiden.

I rapporten *Representationer, stereotyper och nyhetsvärdering* av Marta Axner (Centrum för forskning om religion och samhälle, 2015) användes samma kombination av metoder som Byström och Danielsson. Syftet skiljer sig dock. Istället för att undersöka SVT Nyheter Väst fokuserar den här studien på muslimers representation i svensk medierapportering. Likt Byström och Danielsson börjar de med en innehållsanalys, fast med flera olika svenska dagstidningar. Axner utvecklar sedan studien genom att komplettera med kvalitativa intervjuer med redaktörer på några av tidningarna som ingått i innehållsanalysen (Axner, 2015).

Studien skiljer sig från vår genom att undersöka representationen av muslimer istället för Västra Götalandsregionen, samt fokuserar på flera kommersiella dagstidningar medan vi tittar på public service. Trots det kan vi inspireras av studiens metod eftersom intervjuernas syfte var att ge en bild av produktionsperspektivet gällande representation i media, vilket även är en del av vårt syfte. Genom att titta på hur författarna har lagt upp sin intervjuguide samt presenterat resultat kan vi få mycket relevant inspiration när vi konstruerar vår metod.

Utifrån dessa tidigare studier är det tydligt att den mest passande typen av metod för att undersöka journalisters tankar kring nyhetsurval- och värdering är en kvalitativ undersökning med fokus på samtalsintervjuer. Mer om vårt val av metod tar vi upp nedan.

5.2 Presentation av metod

Samtalsintervjuundersökningar ger goda möjligheter att registrera svar som är oväntade. Det betyder att kvalitativa intervjuer med fördel kan användas när man ämnar studera människors erfarenheter av deras sätt att förstå och uppleva. Det innebär att vi kan få kunskap om vad som hänt men också hur stor betydelse den intervjuade personen dedikerar till olika

situationer, händelser och aktiviteter. Det som särskiljer samtalsintervjuer ifrån andra frågemetoder är att samtalsintervjun mer fokuserar på synliggörande, det vill säga hur ett fenomen ter sig. (Esaiasson m.fl. 2017:261). Det vill säga att i en samtalsintervju söker intervjuaren detaljerade och nyanserade beskrivningar om specifika situationer.

Vidare så innebär en intervjustudie inte enbart att man ställer frågor till olika personer. Det krävs ett noggrant förberett förarbete med frågor som knyter an till studiens syfte. Det är intervjupersonerna som står i fokus och därmed måste deras svar och berättelser också kunna kopplas samman till den sociala situationen som intervjun genomförs i, det vill säga den organisation som intervjupersonen befinner sig i (Esaiasson m.fl. 2017). I vårt fall innebär det att inte bara fokusera på journalister utan även den redaktionen de tillhör.

För att nå kunskap om helheten så kombineras ofta kvalitativa intervjuer med insamling av data som till exempel ger information om intervjupersonens bakgrund eller personuppgifter. Det finns två centrala begrepp inom den här metoden som binder samman vad vi tidigare tagit upp gällande intervjuens syfte, alltså vad man vill få ut av intervjuerna. Antingen kan en intervjuperson agera *informant* eller *respondent*. Informanter kan ge sak- och bakgrundsinformation som är viktigt för uppsatsen eller forskningssyftet. Respondenter är de personer som bidrar med en djupare förståelse för ett fenomen (Ekström, Johansson 2019). I vår studie kommer våra intervjupersoner vara respondenter eftersom vi främst är ute efter deras upplevelser.

Samtalsintervjuer kan med fördel delas in i fem fokusområden.

1. När man vill undersöka ett outforskat område.
2. När man vill ta reda på hur människor själva uppfattar sin omvärld.
3. När syftet är att utveckla teorier och adekvata begrepp
4. Teoriprövning
5. Som komplement till tidigare forskning. (Esaiasson m.fl. 2017:262–266)

I vår uppsats kommer vi att utgå från främst område två. “Hur människor själva uppfattar sin omvärld”. Fördelen med den här sortens metod inom detta fokusområde är att man kan få svar på det som inte är självklart. Det vill säga att beroende på hur man ställer frågan så kan man få ett svar som ligger ganska långt bort ifrån det man från början tänkt sig. Därför är det noga att man som intervjuare inte adderar sina egna tolkningar eller värderingar i intervjupersonens svar.

För att genomföra intervjuerna på ett så systematiskt sätt som möjligt krävs det ett bra urval av intervjupersoner. Hur vårt urval sett ut och vilka vi valt att intervjua återkommer vi till under “5.4 Urval och genomförande”. När man sedan gjort urvalet ska en så kallad intervjuguide konstrueras (Esaiasson m.fl. 2017). Intervjuguiden fungerar som ett schema över intervjusituationen. Man beskriver olika teman som knyter an till intervjuens syfte och vilka frågor man vill ställa under varje tema. Se vår intervjuguide i bilagor.

5.3 Studiens forskningsmetod

Metoden vi valt lämpar sig väl till vår studies syfte, eftersom vi vill undersöka hur SVT Nyheter Västs medarbetare förhåller sig till sitt public service-uppdrag, vad som påverkar deras nyhetsurval och vilka konsekvenser medieskugga eller "vita fläckar" kan tänkas bli för en ort eller kommun.

Genom kvalitativa intervjuer kan vi få svar som ligger bortom det som redan konstaterats i de kvantitativa innehållsanalyser som gjorts i tidigare forskning. Vi kan med hjälp av metoden få svar som är nyanserade och går djupare in i problemet med bristande geografisk representation i media.

Vi ämnar intervjua reportrar och redaktörer på SVT Nyheter Väst då de besitter kunskap och erfarenhet om dels public service- uppdraget men också varför det blivit ojämn mediabevakning. Det ger oss möjlighet att få direkta svar på hur de tänker och känner kring sitt uppdrag och vilket ansvar de har. Dessutom täcker metoden den forskningslucka vi tidigare påträffat. Med hjälp av den kvalitativa intervjumetoden ger det oss dessutom möjlighet att följa upp svaren och kunna ställa följdfrågor till journalisterna. Vilka sorters svar man får beror väldigt mycket på vad för slags fråga man får. Kvalitativ intervjuundersökning är med andra ord väldigt beroende av intervjuteknik och att man ställer rätt sorts frågor.

Nackdelen med samtalsintervjun är att respondenten kan missuppfatta syftet med frågan. Det är därför viktigt att noga gå genom förarbetet, frågorna och intervjutekniken. Fördelen med samtalsintervjuer gentemot enkätintervjuer är att om respondenten missuppfattar frågan har man alltid möjlighet att förtydliga frågan direkt. Möjligheten till uppföljningar som metoden medför blir en fördel då man kan gå vidare och ställa ytterligare frågor kring bakgrunden till respondentens svar. Om flera intervjupersoner får möjligheter till uppföljningar kan olika svarsmönster uppstå (Esaiasson m.fl 2017:260).

Under insamlingssteget skiljer sig frågeundersökningar och samtalsintervjuer åt då samtalsintervjuer "ger större utrymme för interaktion – samspel – mellan forskare och intervjuperson än frågeundersökningar" (Esaiasson m.fl. 2017: 260). Detta blir relevant för vår undersökning då vi vill ge respondenterna en chans att tydligt förklara sina tankar och erfarenheter. Samt vill vi kunna ställa uppföljande frågor som anpassar sig efter svaret respondenten precis gav.

Som tidigare nämnt är en fördel med metoden att den ger goda möjligheter att registrera oväntade svar. På detta sättet kan respondenterna få en möjlighet att utveckla sina upplevelser och tankar och vi kan med fördel förstå deras erfarenheter att förstå och uppleva. En tanke vi hade var från början att ställa frågor via en enkät till befolkningen i de mindre bevakade kommunerna för att se hur de upplever situationen och dess konsekvenser. Nackdelen med om vi hade valt en enkätstudie, oavsett om respondenterna hade varit kommunbefolkningen eller journalister på SVT Nyheter Väst, hade varit att oväntade svar hade passerat obemärkt

eftersom de svaren inte brukar finnas med “de på förhand uppställda svarsalternativen” (Esaiasson m.fl. 2017: 260).

Esaiasson ger som exempel att en kollega på en tidigare arbetsplats hade svarat att “farsan var moderat så att han blev kommunist” när han skulle förklara sitt partival. Kollegen utvecklade sedan svaret genom att säga att det valet alltid varit enkelt eftersom det handlade om att ta stort avstånd från sin familjebakgrund. Esaiasson menar med detta exempel att inte ens en öppen formulerad fråga i enkätintervjun skulle fånga in svaret i kollegans citat. “Åtminstone skulle inte bakgrunden till ställningstagandet ha kommit fram på något utförligt sätt” (Esaiasson m.fl. 2017: 260). För att kunna registrera oväntade svar och ge respondenterna möjlighet att utveckla sina svar menar därför Esaiasson att det är en fördel att använda sig av samtalsintervjuer.

För att motivera varför vi valt samtalsintervjuer som forskningsmetod kan även man titta på de olika användningsområdena för samtalsintervjuer (Esaiasson m.fl. 2017: 261).

Användningsområde ett är en av samtalsintervjuns tre paradgrenar och handlar om när vi ger oss in på ett utforskat fält. Tidigare forskning om vita fläckar i Västsverige, och vilka kommuner som har bristfällig representation, finns det gott om. Däremot finns lite forskning om vad minskad geografisk representation resulterar i. Särskilt då det är svårt att dra empiriska kopplingar mellan minskad bevakning och en konsekvens som exempelvis minskat politiskt intresse. Detta användningsområde är även relevant då vi intervjuar journalister om deras åsikter och inte om de faktiska konsekvenserna. Om det finns lite forskning på det faktiskt konsekvenserna finns det ännu mindre om journalisternas syn på konsekvenser. Det gäller även journalisternas uppfattningar om anledningar till vita fläckar. Utifrån detta kan man konstatera att vi berör detta användningsområde och att samtalsintervjuer därför är den främsta metoden.

5.4 Urval och genomförande

Vi har gjort bedömningen efter att ha läst tidigare forskning och utgått från våra frågeställningar att verksamma reportrar och redaktörer på SVT Nyheter Västs redaktion är de som bäst kan bidra med relevanta perspektiv på frågeställningarna.

Vi började med att höra av oss till redaktionens allmänna mejladress och blev sedan vidarebefordrade till berörda personer. För att få ett så brett urval som möjligt kompletterade vi även med att kontakta reportrar vars mejladresser vi hittade under inslag på SVT Nyheter Västs webbsida. Vi kontaktade totalt 26 personer men alla visade sig inte vara yrkessamma journalister på SVT Nyheter Väst längre. Totalt har vi genomfört intervjuer med 11 av 28 journalister på SVT Nyheter Väst. Det är också dessa 11 personer som ligger till grund för studiens empiri. Respondenterna valdes med olika bakgrund, erfarenhet och kön för att öka reliabiliteten i studien.

Vi var extra noga med att få med journalister från de olika lokalredaktionerna som utöver Göteborg befinner sig i Angered, Borås, Skara och Uddevalla. Detta eftersom vi ansåg att

reportrar som är placerade på lokalredaktionerna kunde ha med ett perspektiv baserat på deras upplevelser och erfarenheter. Vi fann att det var viktigt att få lokalreportrarnas åsikter direkt istället för att enbart prata med reportrar som är placerade i centrala Göteborg. Vi ansåg att det fanns en risk att reportrar och redaktörer med bas i Göteborg skulle svara "svävande" på frågor som berörde landsbygd eftersom de inte har någon erfarenhet av att jobba på lokalredaktion i nutid, därmed skulle vi inte få något djup i vår undersökning. Dessutom riskerar uppsatsen att fokusera på att prata om de lokala reportrarna istället för med de. Det i sin tur skulle påverka undersökningens validitet. Reportrarna på lokalredaktionerna fick möjlighet att berätta om deras situation, hur de arbetar med geografisk representation och hur SVT Nyheter Väst jobbar med att prioritera landsbygd och kranskommuner.

Utöver det urvalet så gjorde vi även det aktiva valet att intervjua både reportrar och redaktörer. Vi ansåg att om uppsatsens validitet skulle höjas behövde vi ha med personer som är ansvarig för vilket material SVT Nyheter Väst producerar och således även väljer att publicera men även de personer som arbetar på fältet, det vill säga de reportrar som SVT Nyheter Väst har. Att få med båda yrkesrollernas reflektioner kring geografisk representation och public service-rollen fann vi betydelsefull för uppsatsens tyngd och validitet.

Av de tillfrågade personerna som inte blev intervjuade beror det på att de antingen inte arbetade som reporter på redaktionen längre, eller att de inte hade möjlighet att ställa upp på intervju under det tidsspannet vi ämnade genomföra intervjuerna. Det var även några av de 28 medarbetarna som vi inte hittade kontaktuppgifter till, och eftersom vi ändå fick teoretisk mättnad kände vi inget behov av att leta reda på dem. Teoretisk mättnad innebär att man samlat in så mycket information från intervjuerna om ett fenomen (vilket i vårt fall är geografisk representation bland annat) att man på ett generellt och övergripande plan ska kunna redogöra för resultaten från undersökningen på ett förhållandevis enkelt sätt. Med andra ord innebär begreppet att när reflektionerna från intervjupersonerna inte längre skiljer sig åt eller att det framkommer något nytt från intervjuerna så har det uppstått teoretisk mättnad, vi har fångat in alla relevanta tankegångar för uppsatsens problem (Esaiasson m.fl 2017).

Intervjuerna har på grund av rådande pandemi i världen och strikta restriktioner fått hållas på distans via videomötestjänsten Zoom. Vi har utgått ifrån att personerna som har ställt upp har svarat oberoende av varandra och det har hållits enskilda intervjuer med var och en av dem. Intervjupersonerna har inte fått ta del av frågorna innan intervjun men har blivit informerade om syftet med intervjun och gått med på premisserna om videosamtal.

I resultatet och efterkommande analys ämnar vi inte uppge några uppgifter som kan härledas till en specifik person då vi i enlighet med respondentkaraktären (Esaiasson m.fl. 2017) inte finner det relevant att delge information om våra intervjupersoner. Det som däremot kan förekomma är att vi uppger om personen i fråga arbetar i Göteborg eller är placerad på lokalredaktioner, eller har befattningen som redaktör, reporter eller redaktionschef. Detta förekommer främst vid de tillfällen som informationen är avgörande eller har betydelse för om det är en reporter eller redaktör som svarat. Ingen av respondenter önskade att vara

anonyma men vi väljer ändå att inte lyfta fram namn då jobbrelaterade frågor kan vara känsliga. Vi finner heller ingen relevans i att ange namnuppgifter.

Under intervjuerna använde vi oss av en intervjuguide (se bilaga 1) som utgick ifrån tre centrala teman som ligger nära våra formulerade frågeställningar. Nämligen om public service uppdraget, nyhetsvärdering och eventuella konsekvenser av medieskugga. Intervjuerna varade mellan 30-50 minuter och spelades in för att sedan transkriberas. Alla författarna har även hjälpts åt att intervjua, anteckna och transkribera.

5.4 Validitet

5.4.1 Intern validitet

Efter avslutade intervjuer kan vi konstatera att vi fått svar på samtliga av uppsatsens frågeställningar. Utifrån intervjuguiden som vi utformade med uppsatsens frågeställningar i bakhuvudet har vi kunnat gå djupare in i problematiken kring ojämn mediabevakning och geografisk representation.

Innan vi påbörjade våra intervjuer med medarbetarna på SVT Nyheter Väst höll vi två stycken testintervjuer där vi intervjuade två andra journaliststudenter från vår klass. De hade ingen erfarenhet som anställda på just SVT Nyheter Väst, men kunde ändå tycka till om frågorna samt att vi kunde ta bort eller lägga till sådant som framkom som otydligt under testerna. På grund av testintervjuerna och korrigeringen av intervjuguiden som skedde därefter höjdes vår uppsats validitet.

Genom intervjusvaren fick vi svar på uppsatsens frågeställningar vilket gör att vi kan konstatera att våra intervjuguide varit tydlig och fungerat väl. De flesta svaren vi fått har varit relevanta och har kunnat användas för att besvara vår uppsats frågeställningar.

Vi anser att vårt urval bidrar till att uppsatsen får hög validitet då det har varit brett och varje respondent har bidragit med relevant information och svar till vår uppsats. På grund av variationen av medarbetarnas erfarenhet, antal år på redaktionen och att vi har genomfört ett stort antal intervjuer anser vi att vårt urval är väl valt och passar till att undersöka uppsatsens syfte och frågeställningar.

5.4.2 Reliabilitet

Vi anser att uppsatsens reliabilitet är god. Vi har en tydlig intervjuguide som är utformad för att ge svar som är relevanta för uppsatsens frågeställningar. Vi har intervjuat elva av tjugofyra medarbetare på SVT Nyheter Väst, och det har för det mesta inte framkommit några stora skillnader i svaren. Vi har inte märkt av några trender som att till exempel kön eller ålder spelar roll på svaren.

Om någon annan skulle genomföra samma undersökning skulle de behöva ha en liknande bredd och variation på urvalet som vi. I så fall kan vi inte se att intervjuer med några av de

andra av medarbetarna eller under en annan period skulle göra att resultatet skiljer sig från det vi har fått fram.

Vi lade mycket märke till under intervjuerna att det spelade roll hur vi som intervjuare ställde frågorna. Hur vi lade upp frågorna kunde påverka respondenternas svar.

Trots åtskilda svar så har respondenterna fått möjlighet att utveckla sina svar och intervjuaren har även kunnat ställa följdfrågor för att kunna få förtydliganden. På det sättet kunde vi i analyserandet av svaren se att de flesta trots allt svarat enhetligt och att svaren efter analyserandet inte skiljde sig åt så mycket. Efter avslutat analysarbete har vi dessutom fått möjlighet att återkomma till respondenterna via mejl för att be om förtydliganden eller ställa följdfrågor kring svar som vi lade extra märke till först efter att vi transkriberat.

5.4.3 Generaliserbarhet

Eftersom vi har gjort ett sådant omfattande intervjuarbete kan vi säga att vårt resultat är generellt för hela SVT Nyheter Väst. Eftersom de har ett så pass stort bevakningsområde, som ingen annan SVT-redaktion i landet har, så blir resultaten enbart applicerbara på SVT Nyheter Väst. Däremot kan man anta att reportrar och redaktörer på andra public service-redaktioner resonerar liknande som SVT Nyheter Väst när det gäller public service-rollen och vikten av geografisk representation.

6. Resultatredovisning och analys

I det här avsnittet kommer vi att redovisa de resultat vi har kommit fram genom att transkribera, analysera och diskutera samtliga samtalsintervjuer. Genom resultatredovisningen och analysen kommer vi återkoppla till citat från intervjuerna, tidigare forskning och det teoretiska ramverket vi har valt att använda oss av. Några nyckelord genom resultatanalysen är oberoende nyhetsrapportering och relevans.

6.1 En viktig samhällsroll

Vi har fått fram resultat som visar på betydelsen av public service i samhället och hur yrkesverksamma reportrar och redaktörer på SVT Nyheter Väst ser på rollen som public service-medarbetare i samhället.

På frågan hur public service skiljer sig från andra medier och varför public service är viktigt så uppkom två intressanta aspekter under intervjuerna. Det ena är att medarbetarna ser på sin roll som oerhört viktig och det som genomsyrar hela public service-rollen i samhället är att de är till för allmänheten. Ett perspektiv är även att public service blir viktigare ju mer sociala medier och det digitala mediet expanderar i samhället. Att vara ett oberoende medie som kan ge seriös och relevant information ses som en viktig men stor roll att axla enligt respondenterna.

Att jobba med och inom public service innebär också att man följer upp och pratar om hur man ska lyckas fullfölja uppdraget. På SVT Nyheter Väst har man morgonmöten varje dag där man går igenom gårdagen, kollar vad som fick mest spridning och för sedan en dialog om huruvida publiceringen följer det som public service ska speglas av. En viktig synvinkel på det här som kom fram var att SVT Nyheter Väst *inte* talar om just public service uppdraget dagligdags utan de menar att det är något som följer med de i deras yrke och uppdrag varje dag. Det är något som alla kan och känner till. Det bör prägla deras beslut utan daglig diskussion kring hur de ska följa det. Till skillnad från kommersiella medier som lever i en marknad där ekonomisk vinst styr ens överlevnad är public services huvudsakliga uppgift att “ge någon form av betydelsefull samhällsservice” (Håkansson 2019).

Ett perspektiv på detta som framkom är att public service är beroende av publiken trots kraven på självständighet och oberoende journalistik. Ett synsätt på det som kom fram är att det exempelvis görs regelbundna mätningar på SVT Nyheter Västs nyhetsurval. Mer om vilka konkreta strategier SVT Nyheter Väst finns att läsa under rubriken “Strategier”. SVT Nyheter Väst står bortom det ekonomiska intresset och kan istället göra nyheter som är av intresse för hela regionen, till exempel större grävreportage. Så här säger en av reportrarna om varför public service är viktigt:

“(...) du kan få nyheter och info från så många håll, sociala medier och liknande och då tycker jag nog att det är extra viktigt att det kan finnas en tydlig leverantör som nu då är tillgänglig och gratis för alla så man kan få till sig lite information. Därför tycker jag att public service-rollen är väldigt viktig just nu.”

6.2 Oberoende nyhetsbevakning som speglar samhället

Ett synsätt som besvarar en del av vår uppsats första frågeställning, hur SVT Nyheter Västs medarbetare förhåller sig till sitt uppdrag, är hur de anser att de skiljer sig från övriga medier och vad deras uppdrag är. Explicit är det att det är ett icke vinstdrivande bolag som ska göra journalistik för allmänheten, oberoende av ekonomiska eller andra yttre intresseaspekter. Det stämmer väl överens med, som tidigare nämnts i teoridelen, hur Håkansson beskriver public services uppdrag: public service-medierna ska ge information till allmänheten som anses väsentligt för medborgarna (Håkansson, 2019:351).

Public service och SVT Nyheter Väst skiljer sig från kommersiella medier på så sätt att de bland annat inte behöver ”jaga” läsare som till exempel små lokala tidningar på mindre orter kan ha större behov av. Det beror på att de lokala tidningsredaktionerna oftast är beroende av annonsintäkter och prenumerationer (Håkansson, 2019). En respondent gör en jämförelse med Göteborgs-Posten (GP) som har sitt säte i centrala Göteborg. Respondenten menar att tidningen utöver sin lokala bevakning även speglar hela landet på ett sätt som SVT Nyheter Väst inte gör.

En intressant synvinkel till som visade sig under intervjuerna var just hur SVT Nyheter Väst upprätthåller kravet kring att spegla hela samhället och hur väl de lyckas med att ge en allsidig journalistik som är relevant för bevakningsområdets alla 49 kommuner. En åsikt om det är att SVT Nyheter Väst lyckas med att ge en allsidig och medveten journalistik där de väljer nyheter med hårdare hand än vad kommersiella medier tenderar att göra, enligt respondenterna. Ett exempel är att de inte väljer krim- och blåljusnyheter (det vill säga rapportering om olyckor, brott och straff) i lika stor utsträckning och istället fokuserar på att hitta och producera mycket egna nyheter. Det råder dock olika åsikter kring hur mycket krim- och blåljusnyheter de kan publicera utan att det strider mot sitt uppdrag:

” (...) vi bråkar om det kan jag säga, det handlar väl rätt ofta om krimbevakningen. I vilken bemärkelse det här då informerar medborgarna att ta klokare val eller om det bara är ett sätt att få klick och där är väl den senaste debatten kring public service och vad vi ska göra, om vi ska redovisa en rättvis kvot av kriminalitet i samhället eller om man ska hoppa på det här totala krimtåget som väljer över medier just nu.”

I övrigt har respondenterna i huvudsak svarat enhetligt på frågan om hur de följer upp sitt public serviceuppdrag. Mer om hur de nyhetsvärderar, varför de gör det och hur det går att koppla till public service-uppdraget går vi djupare in på under rubriken nedan.

6.3 Respondenternas syn på nyhetsvärdering och nyhetsurval

Respondenternas uppfattning om vad som var viktigt i nyhetsvärderingen var relativt lika. En framträdande aspekt i intervjuerna var som tidigare nämnt att SVT Nyheter Västs nyhetsvärdering behöver vara ”hårdare” än andra mediers, eftersom det är public service. Att de är public service gör att de har fler krav än andra medier på vilka nyheter de ska publicera.

Ett exempel är det som den här uppsatsen fokuserar på, nämligen att nyhetsurvalet ska ha en rättvis geografisk representation.

På frågan om vilka nyheter som är bra samt vilka kriterier som är viktiga för att en händelse ska bli en nyhet var det mest framträdande svaret att nyheten ska beröra många. Att en nyhet ska beröra många finns inte med som en av de 10 punkter i Hvitfelts teori om vad som spelar roll i journalisters nyhetsvärdering (Hvitfelt, 1985:215-216). Däremot tar Strömbäck upp i *Handbok i Journalistikforskning*, som togs upp i teoridelen, att medier måste anpassa sig efter publiken för att maximera sina tittarsiffror (Strömbäck, 2019), och Håkansson bekräftar att detta även gäller för public service-företag (Håkansson, 2019).

Under intervjuerna framkommer det även att anledningen till att de vill att nyheten ska beröra många inte bara handlar om att det är en "bra nyhet", utan för att de måste göra det med tanke på att de har ett uppdrag att skildra hela Västra Götalandsregionen. Enligt respondenterna innebär det att de strävar efter att publicera nyheter som kan fungera i många olika kommuner inom regionen. Ett exempel som en respondent tog upp var när någon lade ut köttbullar med spik inuti, någonstans i Dalsland. För att den nyheten skulle göras av SVT Nyheter Väst letade respondenten efter mönster i resten av regionen.

"Dom här lokala nyheterna kan bli väldigt, väldigt lokala liksom. (...) För att det ska platsa hos oss så måste vi kunna sätta det i något typ av bredare perspektiv. "Är det här någon trend som vi ser i andra delar av regionen? Är det något som händer i andra delar i landet?" eller i regionen, förlåt, inte i landet. För att det ska platsa hos oss. Så det inte ska bli över-lokalt."

I kontrast till det här tankesättet kom ett annat perspektiv upp under intervjuerna. Nämligen att SVT Nyheter Väst snarare hade ett uppdrag att göra de lokala nyheter, även om det inte berör en stor del av regionen. En förutsättning för att en sådan nyhet skulle göras var att händelsen (eller kommunen) inte bevakades särskilt mycket av någon annan lokalmedia. Samtidigt uttrycktes det under intervjuerna att det kunde hända att SVT Nyheter Väst ibland "lämnar" eller bortprioriterar vissa lokala nyheter för att andra lokalmedier ska eller kommer att göra dem. Det är ett av sätten som de tänker att de tar hänsyn till och på så sätt samexisterar med de lokala kommersiella medierna.

När det kommer till vilka slags nyheter som publiceras togs flera olika aspekter upp. Vissa av kriterierna som togs upp går att koppla till Hvitfelts punkter om nyhetsvärdering. Under intervjuerna togs det upp att det var viktigt att en nyhet bestod av någonting som publiken inte visste sedan tidigare och inte hade fått reda på annars. Det spelade dessutom roll huruvida händelsen var vanlig eller inte. Även om det inte ordagrant stämmer in med Hvitfelts lista, så går det ändå att koppla till punkt 4, som handlar om att en händelse ska vara sensationell eller överraskande (Hvitfelt, 1985:215-216).

En annan aspekt var att nyheten skulle vara relevant för publiken samt att de skulle bli hjälpta av att få reda på nyheten. Det stämmer överens med Hvitfelts punkt 7, som handlar om att händelsen ska vara viktig och relevant (Hvitfelt, 1985:215-216). Att nyheten ska hjälpa publiken stämmer även in på public service-tanken, som handlar om att nyheterna ska ge

medborgare kunskap om samhället för att hjälpa dem fungera som medborgare (Håkansson, 2019:351).

Under intervjuerna framkom det även att medarbetarna på SVT Nyheter Väst strävar efter att ta fram nyheter som inte bara är snabba utan även kan vara viktiga på sikt och i större sammanhang. Det går till viss del att koppla till Hvitfelts punkt 8, som handlar om att händelsen är del av ett tema (Hvitfelt, 1985:215-216). En av reportrarna uttryckte det så här:

“Att påvisa skeenden. Om man tittar på måndag till fredag så har det inte ändrat sig så mycket, men tittar man på vad som hänt på 10 år, och välja att lyfta upp det. Sånt tycker jag är intressant.”

Det tilläggs dock att SVT Nyheter Väst inte alltid lyckas med att fokusera på långsiktiga nyheter:

“Sen hamnar vi ofta i det här med att “bil körde i diket” och så. För att det finns en ambition att uppdatera online hela tiden och då ser man sina konkurrenter som kanske bara bevakar en kommun eller nånting eller några andra publikationer som gör det.”

Enligt reportern stressar det fram en bevakning av små och snabba grejer, som egentligen inte hjälper till att uppfylla någon del av public service-uppdraget. I fler intervjuer framkommer samma sak:

“Ibland så blir det att vi går på grejer som GP (Göteborgs-Posten) eller GT (Göteborgs-Tidningen) eller Aftonbladet eller så där pushar. ”Det här händer i Göteborg”. Och då blir det att vi dras med i hela den kampen om tittarnas och läsarnas uppmärksamhet, och att vi känner oss tvingade att publicera, medans det kanske inte alltid är det som ligger i vårt uppdrag.”

Det både stämmer och stämmer inte överens med de teorierna vi har använt oss av. Å ena sidan är inte public service kommersiellt. Deras krav är alltså att vara till för alla medborgare, snarare än att ha flest “klick” (Myndigheten för press radio och TV u.å). Å andra sidan är det ändå rimligt att de påverkas av den kommersiella marknaden eftersom de vill ha så höga tittarsiffror som möjligt (Håkansson, 2019). I intervjuerna framgår det att det kan vara en utmanande balansgång, och att det är en diskussion som ska föras både politiskt och på redaktionerna.

Någonting annat som framkommer under intervjuerna är att SVT Nyheter Väst strävar efter att göra så mycket egna nyheter som möjligt. Med det menas att det är nyheter som redaktionen själva tar fram, istället för att skriva om artiklar från andra nyhetsmedier. Enligt respondenterna är det svårare att ta fram egna nyheter i kommuner där reportrarna och redaktörerna inte har ett naturligt kontaktnät. Det framkom även under intervjuerna att på samma sätt försvåras möjligheten att få reda på vad som händer om ingen från kommunen kommer med tips. Det är möjligt att tolka det som att det blir lite av en ond cirkel – invånarna känner inte att de blir representerade i SVT Nyheter Väst och hör därför inte av sig angående

vad som händer, vilket leder till att redaktionen får svårare att få reda på vad som händer och därmed gör färre nyheter därifrån.

Enligt den intervjuade redaktionschefen är de ämnen som vård, skola, arbetsmarknad, bostadsmarknad och integration som SVT Nyheter Väst lägger mest fokus på, och alltså påverkar nyhetsurvalet till stor del. Andra saker som påverkar ämnesvalen är att SVT Nyheter Väst har vissa bevakningsuppdrag som de ska uppfylla. Ett exempel som en reporter gav var Västra Götalands budget:

“Vi ska exempelvis kunna göra Västra Götalandsregionens budget. Det måste vara det absolut tråkigaste, osexigaste ämnet som existerar, men det ska vi göra ändå. Det kan ju de andra släppa om de så önskar.”

På samma sätt som reporterna och redaktörerna arbetar för att vissa ämnen ska vara en större del av nyhetsurvalet, finns det också ämnen som de försöker begränsa i urvalet. Ett exempel som kom upp flertalet gånger under intervjuerna var huruvida public service-uppdraget ska påverka hur mycket blåljus- och krimnyheter som ska publiceras. Enligt respondenterna är publiken intresserade av den sortens nyheter och det brukar ge bra publiksiffror. Det stämmer väl överens med Hvitfeldts punkt 1 om nyhetsvärdering, som handlar om politik, ekonomi samt brott och olyckor (Hvitfelt, 1985:215-216).

Respondenterna tar dock upp en problematik med att publicera för mycket blåljus- och krimnyheter:

“Krimjournalistiken genererar ju klick, men tittar du på den faktiska statistiken så är det ju bara vissa former av brott som ökar. På det stora taget är Sverige mindre kriminellt nu än vad de var för 20 år sedan, i princip. Ändå så upplever människor att det är en våldsam explosion som pågår ute och att det nästan är livsfarligt, och då är ju den verklighetsskildringen inte i paritet med vår verklighet och det måste ju åtminstone SVT beakta (...)”

En annan av respondenterna som är inne på samme ämne beskriver att det ligger i public service-tänket att inte bli för alarmistiska i rapporteringen. Hen ger som exempel att den som sitter och jobbar vid webben inte måste publicera någonting om varenda brott som sker, eftersom det bidrar till en “snedvriden bild av verkligheten”. Det här tankesättet stämmer överens med en del av de regler som public service har för hur deras nyheter ska skildras. Nyheterna ska bland annat “spegla den svenska mångfalden” och “utbudet på program och nyheter ska som helhet präglas av en ambition att informera och utbilda allmänheten” (Myndigheten för press, radio och TV u.å). Respondenterna menar dock att de bidrar till motsatsen när de prioriterar nyheter som skildrar kriminalitet eller olyckor i högre grad.

Under intervjuerna är respondenterna tydliga med att de strävar efter att vara i alla kommunerna och att om någon kommun får för lite bevakning försöker de göra en nyhet/nyheter därifrån. Ett exempel som en av respondenterna tog upp var när de skulle göra

en nyhet om problemskolor. Det fanns alternativ att åka till skolor både i och utanför Göteborg, och då valde de aktivt att åka till en skola utanför Göteborg.

En annan respondent tog däremot också upp att nyhetsvärderingen måste gå till som så att om det händer många intressanta saker i en kommun så måste det styra snarare än att det ska vara helt rättvist mellan kommunerna. Samtidigt bekräftar samma respondent även det som flera andra respondenter har sagt om att anstränga sig extra mycket för att göra nyheter i kommuner som inte fått så mycket uppmärksamhet. Ytterligare så beskriver en av redaktörerna att de har ett "målregn" där olika mål ibland kolliderar. Det går utifrån de svaren att tolka det som att det kan vara en svårighet att välja vad som ska dominera nyhetsvärderingen och få plats i nyhetsurvalet.

6.4 Förutsättningar som påverkar nyhetsurvalet

Gällande vilka förutsättningar det är som påverkar SVT Nyheter Västs nyhetsurval har det framkommit ett flertal olika faktorer. En faktor som har varit mycket framträdande under intervjuerna är bevakningsområdets storlek och vilka avstånd det skapar. Enligt den informationen som framkom under intervjuerna är SVT Nyheter Västs bevakningsområde med 49 kommuner ovanligt stort, och det finns inget annat område inom SVT:s lokalnyheter som är lika stort.

Respondenterna var alla enade om att bevakningsområdet var stort, men det rörde lite skilda åsikter om huruvida det var *för* stort eller inte. Vissa menade att det var rimligt att täcka hela regionen, medan andra inte tyckte det var rimligt. Värt att tillägga är dock att svaren berodde mycket på vilken innebörd den intervjuade lade i "att bevaka". Respondenterna var överens om att det inte var möjligt att ha en daglig bevakning i alla kommuner. Det som skiljde sig åt var där med om de tyckte att enstaka nedslag i en kommun var tillräckligt för att anse att de uppfyller sitt uppdrag i att bevaka kommunen. Vi går djupare in på huruvida SVT Nyheter Västs uppdrag anses rimligt eller inte under rubriken "Är bevakningsområdet rimligt att bevaka?".

När det gäller de långa avstånd mellan redaktionerna och vissa bevakningskommuner var respondenterna rörande överens om att det var ett hinder. Under intervjuerna använde respondenterna ord som "krångligt", "opraktiskt" och "riskfyllt". Att skicka iväg en reporter till exempel två timmar bort blir ett stort projekt, vilket gör att det är lättare att göra en nyhet om något som ligger närmare. Att det blir ett stort projekt av att åka till en kommun långt bort innebär, enligt respondenterna, att det oftast bara blir planerade jobb där, medan det blir områden närmare redaktionerna som får stå för dagsjobben.

Det var endast en av respondenterna som sa att avståndet från redaktionen inte spelade så stor roll. Hens åsikt var att det gick att köra överallt. Däremot ansåg hen att avståndet från var reporterna och redaktörerna bodde var problematiskt.

"Jag tror liksom så här: Jättemycket av journalistiken sker i våra privatliv. Alltså våra nyhetsidéer kommer från om vi hämtar på förskolan eller om vi hämtar på skolan eller om vi

är närmare pensionen eller om vi är jätteaktiva i fotbollslivet. Så, så länge vi inte har vårt privatliv på en plats så kommer det också påverka journalistiken.”

Det hänger ihop med det som Wiik beskriver i sin rapport – att de nyheterna som produceras påverkas av var journalisterna bor och var de verkar. Mycket av där man hämtar sina nyheter och utformar journalistik kommer från sitt eget liv (Wiik, 2015), vilket även fler respondenter har uttryckt i intervjuerna.

Många gånger pratade respondenterna inte bara om var journalisterna bodde, utan även om övriga delar av deras bakgrund. Den kan handla om alla olika slags bakgrund, t.ex. geografisk bakgrund och vilka vänner man har.

“Nu har man blivit väldigt bra på SVT, bara de senaste veckorna här, att förstå att även ens bakgrund och var man bor och vilka vänner man har är en kompetens. Likväl som jag är duktig på att filma eller jag är duktig på att skriva webbtexter – att det är faktiskt en kompetens att ha en annan bakgrund eller en annan verklighet än andra på redaktionen. Det har man insett nu.”

Respondenterna är eniga i att det inte ska vara en homogen reportergrupp. Resonemanget förs som så att en bred mix av reportrar leder till en bredare nyhetsvärdering. Med en bredare nyhetsvärdering kommer fler att känna igen sig i nyheterna, vilket i sin tur innebär att de följer public service-uppdraget. Att fler känner igen sig i nyheterna stämmer väl överens med det som Myndigheten för Press, Radio och TV skriver om att det ska finnas mångfald inom public service (Myndigheten för press radio och TV u.å).

Under intervjuerna framkommer det att SVT Nyheter Västs reportergrupp inte är homogen, men att den länge var det. En respondent (som är en medelålders vit man) sa att det bara är de senaste tio åren som “folk som inte ser ut som jag” har börjat jobba på redaktionen. I det föregående citatet framkommer det även att representation i själva reportergruppen har diskuterats mycket de senaste veckorna.

Respondenternas syn på att olika bakgrund ger bredare nyhetsvärdering stämmer väl överens med Wiiks forskning. Hon tar upp att nyheterna hämtas från platser eller personer som är inom journalisternas personliga sfär. Det vill säga inom samma bakgrund som de själva kommer från, samma samhällsklass och som togs upp tidigare, samma bostadsområde som de själva bor i. Wiik menar, likt respondenterna, att nyheterna varken blir geografiskt eller befolkningsmässigt representativa om alla journalisterna har samma bakgrund (Wiik, 2015).

Någonting som förbättrar förutsättningarna både avståndsmässigt från arbetsplatsen och från var journalisterna bor är lokalredaktionerna. I SVT Nyheter Västs bevakningsområde ligger huvudredaktionen i Göteborg med 11 medarbetare. Utöver det finns det lokalredaktioner i Angered, Uddevalla, Borås och Skara. På lokalredaktionerna jobbar två personer var, förutom i Skara, som är en enmansredaktion. På det stora hela är respondenterna mycket positiva till lokalredaktionerna.

Mycket av diskussionerna under intervjuerna handlade om avstånd och hur kommuner långt ifrån Göteborg påverkas av det. Faktum är dock att det inte bara är kommuner som ligger

långt bort som missgynnas uppmärksamhetsmässigt, utan även kranskommunerna till Göteborg. På frågan om varför just de kommunerna är underbevakade svarar en av respondenterna:

“För de ligger så nära Göteborg, man tänker att man täckt in deras behov genom att rapportera om nyheter om Göteborgs politik, skola, förskola, vård.”

Det som respondenten beskriver här stämmer väl överens med Johanssons teori om att kranskommuner lätt hamnar i mediaskugga eftersom de ligger nära en större stad (Johansson, 2004). Respondenten fortsätter sitt resonemang med att förtydliga att de är medvetna om att alla kommuner har sin egen politiska styrning och politik, och att även de i kranskommunerna borde få egen kommunal bevakning av SVT:s journalister.

Utöver avstånd och lokalredaktioner tog respondenterna upp fler andra mindre perspektiv som påverkar förutsättningarna. En av dessa var att SVT som organisation var väldigt stort. Enligt reportern som tog upp det kunde storleken på organisationen innebära att förändringar tar längre tid än hos andra företag. Reportern menar att viljan att vara moderna och lyfta många olika ämnen finns, men att det administrativa kan göra att förändringar drar ut på tiden.

Ett annat perspektiv som kom upp är sändningstiden i TV:

“Vi har nio minuter sändning så allt får inte plats. Så därför försöker vi göra ett hopkok av det viktigaste från dagen.”

Respondenterna uttrycker att det är ett tufft uppdrag att välja ut nyheter under de här nio minutrarna som ska representera 49 olika kommuner. Utöver sändningstiden i TV publicerar SVT Nyheter Väst också online. Där finns det plats att publicera mer än i TV-sändningarna. Respondenterna tillägger dock att de har en annan sorts publik online (oftast yngre). En respondent säger dessutom att de inte kan publicera hur mycket som helst bara för att det är online:

“(…) och online så tänkte jag tidigare så att “ja, men där är det ju obegränsat”. Men så tänker man inte riktigt, utan man har en viss begränsning i hur mycket man vill publicera även där.”

Online kan alltså ses som både en möjlighet att kunna publicera mer och täcka fler kommuner, men samtidigt går det inte att känna att det geografiska målen är uppfyllda bara för att det går att publicera online. Även om de skulle göra massor av nyheter från alla kommuner, och de skulle publiceras trots begränsningarna om hur mycket man vill publicera online, så innebär faktumet att publiken skiljer sig åt mellan publiceringskanalerna att hela publiken kanske ändå inte skulle uppfatta det som att alla kommuner representeras.

Ett perspektiv som hör ihop med sändningstiden är tekniken och produktionsapparaten. En av respondenterna säger att på grund av att de arbetar med rörligt material och därmed behöver

någon på plats som filmar, spelar avståndsaspekten roll. En annan respondent kritiserar hur produktionsapparaten fungerar på ett större plan:

“(...) om Älvsborgsbron rasar klockan säg 15 skulle vi få problem för då ska du till Älvsborgsbron, du ska göra intervjun, du ska tillbaks och du ska redigera och det ska helst vara färdigt vid fyra, senast halv fem, så att vi har det klart. En produktionsapparat som inte lämpar sig för, jag höll på att säga dagsproduktion, men det stökar ju till det då, om du vill ha en representation av kommunerna som är en bit bort.”

Samma respondent tycker att tekniken var bättre förr, eftersom man då kunde redigera sina inslag närmare inpå sändning. Det innebar att man fick mer tid till att åka ut på jobben. Enligt hen är det en av orsakerna till att de oftare väljer att göra nyheter från närområdet.

En annan respondent tycker däremot att tekniken har gett förutsättningar till en bättre lokalbevakning. Enligt hen är det tekniken som har gjort att det fungerar så pass bra med lokalredaktionerna.

“(...) det är oerhört mycket tekniskt enklare än det var bara för 10, 20, 30 år sedan. (...) Jag kan göra färdiga TV-inslag på mobilen. Förr i tiden då fick de åka till Göteborg för att framkalla film och pyssla och dona. De kunde skicka film med SJ-tåget och ja, det var en otroligt pysslig grej jämfört med idag.”

Viktigt att tillägga här är att den första respondenten är stationerad i Göteborg, medan den andra jobbar på en av lokalredaktionerna. Båda har jobbat tillräckligt länge för att märka av teknik-skillnaderna i fråga. Det är möjligt att deras perspektiv har påverkats utifrån var de jobbar. Om tekniken har gjort arbetet på lokalredaktionerna lättare är det inte konstigt att lokalreportern är mer nöjd med tekniken nu än förr. Reportern som jobbar i Göteborg märkte antagligen inte av lika stora logistiska problem så som det var förr, vilket gör att de nya problemen som har uppstått i produktionsapparaten upplevs som större än för lokalreportern.

6.5 Strategier

Under intervjuerna fick respondenterna berätta om och i så fall vilka strategier det finns för att motverka att den geografiska representationen blir ojämn mellan kommunerna. Frågorna som ställdes utgick från att bevakningen var ojämn i nuläget, vilket var baserat på tidigare forskning. För det mesta höll respondenterna med om att så är fallet, men det fanns de som hävdade att utvecklingen de senaste åren hade gjort att det numera inte var t.ex. för mycket Göteborgsrelaterade nyheter i SVT Nyheter Västs nyhetsurval. Detta innebär att vissa av svaren angående strategier handlar om hur man ska få en jämn bevakning, medan andra svar handlar om hur man ska upprätthålla och eventuellt få en ännu mer jämn bevakning. Återigen handlar det alltså om var gränsen för vad som anses vara “lagom” jämnt.

Först ut bland strategierna för att motverka ojämn bevakning är lokalredaktionerna i Angered, Uddevalla, Borås och Skara. Enligt respondenterna har lokalredaktionerna en viktig roll i att stärka bevakningen utanför Göteborg.

“(...) vi har utökat vårt geografiska nätverk och det där har påverkat vår nyhetsrapportering ganska positivt. Jag vågar påstå att vi har betydligt bättre bevakning av både Skaraborg och hela Bohuslän och Uddevalla- och Trollhättan-området samt Sjuhäradsbygden än vad vi hade för sex, sju år sedan.”

Enligt samma respondent arbetar de med att stärka lokalredaktionernas roll. Dessutom planerar SVT att öppna upp fem nya lokalredaktioner de kommande åren. Det framgår dock inte under intervjun om några av dessa kommer att öppna i Västra Götaland.

En annan strategi som togs upp under intervjuerna var att det görs mätningar på hur ofta olika faktorer förekommer i nyheterna, t.ex. hur ofta det görs nyheter från de olika kommunerna. Sedan det senaste sändningstillståndet, som förtydligar vikten av den geografiska representation, menar flera av respondenterna att det har blivit tydligare att de måste finnas i alla kommuner. Ett mål som har satts upp är enligt respondenterna att de ska göra nyheter från varje kommun under en bestämd tidsperiod. Flera av dem tvekade dock på mer exakt vad det här var för tidsperiod. Det mest framträdande svaret under intervjuerna var minst en gång per år, men det varierade som sagt. Det var dessutom otydligt under intervjuerna när dessa målen hade börjat gälla, eller om de ens hade börjat gälla. Enligt vissa var det relativt nya mål, medan andra sa att det var mål som skulle komma framöver.

En respondent tog upp att de har som strategi att dela upp bevakningsområdet i olika ansvarsområden. Enligt respondenten fördelas ansvaret så att kommunerna kan bevakas på ett bra sätt samtidigt som reportrarna vet vad de har för ansvar. Det var bara reportrar som arbetade på en lokalredaktion som nämnde att de hade ansvar för ett visst antal kommuner. Det är därför oklart om detta gäller bara reportrarna på lokalredaktioner, eller om även reportrarna på Göteborgs-redaktionen har liknande ansvarsområden.

Det framgår även under intervjuerna att det finns strategier för att täcka politiska val i de olika kommunerna. Dessa strategier tas inte upp mer i detalj under intervjuerna.

På det stora hela kunde de flesta av respondenterna nämna några konkreta strategier. Det skiljde sig dock mellan reportrarna och redaktörerna. Bland reportrarna var det vanligaste att inte riktigt ha koll på om det fanns några strategier. En av reportrarna menade att det inte fanns några konkreta strategier, utan att redaktörerna har ett slags spridnings-tänk.

“Redaktörerna har ju det som ett tänk, liksom hur är spridningen, hur är spridningen. (...) Men det finns ju ingen, vad jag vet, något sånt här konkret att vi ska åtminstone ha två items från någon annan kommun än Göteborg varje dag eller var fjärde timme ska vi ha någonting från Skaratrakten eller Skaraborg, sånt finns inte.”

Bland redaktörerna däremot nämnde två av tre intervjuade specifika strategier som inte bara var att sträva efter att göra nyheter utanför Göteborg.

6.6 Är bevakningsområdet rimligt att bevaka?

En viktig faktor till varför bevakningen är ojämn menar respondenterna beror på bevakningsområdets omfattning. Åsikterna om huruvida området är för stort eller inte råder det skilda meningar om. Ett synsätt på det som kom fram under intervjuerna är att respondenterna anser det tämligen rimligt att i någon utsträckning kunna bevaka alla kommuner, men det blir enbart korta nedslag. Ett annat perspektiv som uppenbarades var att det i nuläget inte är möjligt att varje dag bevaka alla kommuner och göra relevant journalistik från alla orter. Så här uttrycker en respondent på Göteborgsredaktionen om rimligheten i att bevaka 49 kommuner:

“Nej, jag tyck-, nej, jag tror fan inte det. Vi är störst i Sverige bland de lokala redaktionerna. Jag tror vi har 49 kommuner totalt. Och det är alltså ett enormt arbete för dom resurser som vi har, om man tänker liksom att det är fyra P4-redaktioner, som är public service och som bevakar samma område som vi har”

Respondenterna är rörande överens om att viljan och ambitionen att bevaka mer landsbygd och kranskommuner finns. Svårigheten ligger i att de inte har lokala redaktioner eller reportrar utsända i varje kommun. En redaktör på SVT Nyheter Väst berättar att de är stor skillnad på närvaron de kan ge i sitt bevakningsområde jämfört med andra SVT-redaktioner. Redaktören menar att de inte har tid eller möjlighet att finnas i varje kommun för att kunna fånga upp sådant som är relevant för den mindre kommunen.

Redaktören fortsätter sitt resonemang med att beskriva att en annan svårighet också är att få en lokalt intressant händelse att vara relevant för hela regionen. Vilket på sätt och vis hänger ihop med Hvitfelts teori punkt två, som handlar om närheten antingen geografiskt eller kulturellt till en händelse (Hvitfelt, 1985:215-216). Respondenterna förtydligar med att det är svårt att komma människorna inpå djupet. De tillägger dock att det är något de arbetar aktivt med varje dag. Att inte ha journalister som varken bor eller jobbar i kommunerna i bevakningsområdet är omfattande. Det presenteras som en orsak till att bevakningen är ojämn enligt respondenterna. Så här svarar redaktören på frågan om det är möjligt och rimligt att täcka alla 49 kommuner:

“Vi har 49 kommuner i vårt område och vi har tio minuters sändning på kvällen och tre på morgonen. Det är ett tufft uppdrag att göra relevant och återkommande journalistik i många av de här kommunerna. Även om vi åker ut till väldigt många kommuner, så hur ofta kan vi komma ut till alla kommuner? Ja, det är ett svårt uppdrag. Och där ser det väldigt olika ut mellan SVT:s redaktioner också. Om vi tar vår systerredaktion i Halland, de har bara sex kommuner att hålla reda på. De kan ju vara otroligt mycket mer närvarande i varje kommun. Än vad vi kan vara, så det är ett jättesvårt uppdrag för oss skulle jag säga”

Citatet ovan belyser ett synsätt som påvisar svårigheterna och utmaningen som SVT Nyheter Väst har med sitt bevakningsområde. En respondent på en lokalredaktion menar att det under ett år möjligtvis är rimligt att göra nyheter från alla kommuner men uttrycker att det är “omöjligt att vara hundra procent aktuella i kommuner vi inte har en redaktion i” vilket flera andra respondenter instämde liknande till. Detta ligger nära till hands till det som Wiik

diskuterar i sin rapport. Nämligen problemet med centraliseringen av journalistjobben till storstäderna. (Wiik 2015:81.)

6.7 Ojämn bevakning och demokrati

Ett perspektiv som lyfts fram är att det är viktigt att media finns överallt samt att det är problematiskt om en grupp blir underrepresenterad. Detta blir viktigt då kommuner behöver en ifrågasättning från medier. Som tidigare nämnt i teoridelen kan inte välinformerade medborgare existera om inte bland annat trovärdiga medier jobbar utifrån granskade journalistik med god kvalitet (Carlsson, 2016:496). Gällande granskade journalistik menar en lokalreporter att det är viktigt att kommuner känner att de har ögonen på sig. Även fast man bortprioriterar en nyhet menar reportern att man kan ringa och begära ut dokument för att kommunen ska känna sig bevakad. En annan lokalreporter anser att det är viktigt att media finns överallt då det blir ett demokratiproblem när medier inte finns på plats och kan ifrågasätta.

Ytterligare ett perspektiv som tas upp under intervjuerna till varför det är viktigt att SVT Nyheter Väst är på plats är för att de når ut till en bredare publik än vad lokaltidningar gör. På det sättet får även mindre orter utrymme på en större plattform. Detta är viktigt eftersom medier skapar gemenskap, enligt en respondent.

“Om medier bevakar en skolfråga i Töreboda kan det föra samman människor. Så det är ju såklart problematiskt om man inte bevakar hela Sverige. Då blir det inte demokratiskt.”

Som tidigare nämnt redan i inledningen har SVT Nyheter Väst ett uppdrag att granska hela Västra Götalandsregionen. Om det inte görs är en teori, enligt en reporter, att människor kan känna sig betydselösa.

“Om man bor i Töreboda och känner att det inte finns någon som bevakar det stället man bor på, nu kanske jag hårdrar det, men då tänker jag att man kan känna sig osynlig”

Vikten av att invånare har möjligheten att vända sig till ett medium värderas högt hos respondenterna på SVT Nyheter Väst. Invånare ska ha rätten till att få information om sitt lokalsamhälle. Utan detta är inte samhället demokratiskt. Det stämmer överens med det tidigare nämnda direktiven 2015:26 (SOU, 2015:26) från regeringen. Direktiven innefattar allmänhetens behov av att allsidig information ska stå i fokus oberoende av bostadsort. Som vi hänvisat till i teoridelen menar Wadbring (2004) att vi får information som vi inte har kännedom om från huvudsakligen medier. Detta är även något Nygren och Schjærff Engelbrecht menar och som vi tar fram i “tidigare forskning”. Om medier inte bidrar med relevant information till hela samhället blir samhället icke demokratiskt.

Reportern i föregående citat fortsätter sitt resonemang med att om människor inte tar del av nyheter alls bidrar det till okunskap och att man inte vet vad man ska rösta på. Som Nygren och Schjærff Engelbrecht fortsätter förklara under “tidigare forskning” främjar redaktionell närvaro demokratin i samhället genom att öka medvetenhet och engagemang i den lokala politiken (Nygren & Schjærff Engelbrecht, 2018). En annan respondent uttrycker:

“Jag tycker det är ett problem som vi behöver bli bättre på för jag tänker att det är ju allas lokala kanal, som bor i Västsverige. Det är ju deras lokala nyheter.”

Som en lokalreporter säger är det inte enbart det faktum att SVT Nyheter Väst är på plats som betyder något.

“ (...) sen är frågan, är det mer representativt för att vi på papper kan visa att vi faktiskt varit i Mellerud i år. När jag räknade över vilka kommuner jag varit i hade jag redan varit i alla de här kommunerna som det sägs att vi aldrig är där.”

Istället måste medborgarna i bevakningsområdets olika kommuner ha en uppfattning om att SVT Nyheter Väst är på plats. Den forskning vi tidigare tittat på visar på att det finns en ojämn bevakning men det kommer ta lång tid att vända på uppfattningen, särskilt när SVT Nyheter Väst som nyhetsförmedlare funnits så länge. Uppfattningen av närvaro blir därför en viktig och relevant ämne. Frågan kring om det problemet verkligen går att lösa kvarstår så länge uppfattningen cirkulerar.

SVT Nyheter Västs redaktionschef uttrycker sig som så att om man utgår från befolkningsantalet prioriterar redaktionen rätt. Enligt hen är det gamla föreställningar från hur det såg ut för tio år sedan som lever kvar. Enligt tidigare forskning var bevakningen inte jämn fördelad utifrån befolkningsunderlaget varken för cirka tjugo år sedan (Johansson, 2004) eller hösten 2019 (Blomkvist & Örnberg, 2020). En möjlig orsak till att respondenten säger att de prioriterar rätt skulle så klart kunna vara att det har skett en sådan förändring sedan Blomkvist och Örnbergs undersökning att bevakningen inte längre är ojämn. Eftersom respondenten talar om hur det var för tio år sedan tolkas det dock som att det inte är så hen menar. Mest troligt är att det återigen handlar om vad respondenterna anser vara “tillräckligt” jämn bevakning. Oavsett hur pass jämn eller ojämn bevakningen uppfattas vara är respondenterna eniga om att den geografiska representation är något som redaktionen måste jobba med:

“Jag tycker att det är ett problem i public services uppdrag att om man bor utanför Göteborg så känns det som man får sändningar som inte är primärt för en själv utan att det är göteborgsnyheter med ett telegram från Mellerud”

SVT Nyheter Väst tar på sig ansvaret att förbättra sin geografiska representationen. Ett sätt är genom att ha fler redaktioner. Ett annat är, som tidigare nämnt, att ha uttalade mål om att man ska försöka finnas i varje kommun. Trots att man vill bevaka alla kommuner står SVT Nyheter Väst fast vid att det inte går att lyfta fram vilken nyhet som helst. Som en reporter på en lokalredaktion säger kan redaktionen inte göra lika mycket arbete som lokaltidningarna. Att en förskola i en kommun flyttas till ett annat område kan vara intressant för kommunen men inte för hela regionen. Respondenten fortsätter förklara att ur ett demokratiskt perspektiv ska medborgarna kunna få mediauppmärksamhet och få lämna in protester. En redaktör menar dock att de inte kan ha samma detaljerade bevakning som de lokala medierna.

“Så att vi kommer aldrig kunna vara, vi kan bara vara ett komplement för alla våra invånare i regionen, vi kommer aldrig kunna ge en heltäckande bevakning över alla kommuner. Det vore dumt att tro det.”

SVT Nyheter Västs ansvar blir dock extra tungt när lokalmedia har det kärvt och begränsas. Enligt en redaktör blir det en brist och ett problem ur en demokratisk synvinkel om inte SVT bidrar med informationsspridning när det skärs ner och besparas på lokalmedia allt mer. Om redaktionen misslyckas med sitt public service-uppdrag påverkar det även medborgarna negativt, men SVT Nyheter Väst har förhoppningar om att tillmötesgå behoven genom fler regionala nyheter som vårdfrågor och dylikt. Jämn bevakning anses viktig för respondenterna av flertal anledningar. Bland annat då det anses viktigt med spridning men även, som redaktionschefen poängterar, för att alla ska kunna känna sig delaktiga och engagerade i samhället.

“Om man inte känner igen sig i sina lokala nyheter då kommer man att tappa förtroendet för dem och kanske tappar man förtroendet för hela SVT, hela public service-tanken. Då förlorar vi den fria journalistiken på sikt och det är en stor fara för demokratin.”

Att uppnå total jämlikhet utifrån befolkningsunderlaget är något respondenterna inte tror är möjligt. Som tidigare nämnt anser respondenterna inte heller att det ska vara den enda måttstocken, ibland måste man nyhetsvärdera utifrån vad som kan tänkas vara intressant.

6.8 Påverkan på kommunerna

Om en kommun påverkas av att SVT Nyheter Väst inte bevakar den särskilt mycket menar vissa att det har en påverkan. En lokalreporter menar att vissa kommuner inte är vana vid att bli ifrågasatta av media och lyfter sedan upp Skara som ett exempel.

“Jag upplever att Skara hade hamnat lite i ett läge här i kommunen där man inte längre var van vid journalistiskt ifrågasättande i någon större utsträckning, och sen så känns det lite grann som om det har vänt.”

En annan lokalreporter menar att det är tråkigt att bo i en kommun som är en vit fläck och att det känns som att man inte finns om man bor i den kommunen. Man vill istället såklart känna sig uppmärksam. Respondenten fortsätter förklara att hen inte känt av skillnad hur befolkningen från mindre städer uppfattar mindre respektive mer bevakning. Denna uppfattning innehar även befolkning från större städer. Istället är det intressant för SVT Nyheter Väst att veta vad tittarna vill ha för nyheter för även om en nyhet i Bengtsfors inte genererar lika mycket klick kan den ändå vara viktig för invånarna i just Bengtsfors.

“(...) bara för att det är en klickkraket behöver det inte betyda att vi uppfyller vårt uppdrag i public service eller vårt demokratiska uppdrag på något sätt.”

Ytterligare ett perspektiv som förekommer är att man långdraget kan tänka att medborgarna i en mindre bevakad kommun blir obildade samt inte har en realistisk verklighetsuppfattning. Strömbäck (2019) menar att om medier ska tillföra demokrati måste de förmedla information som allmänheten behöver. Om medier enbart utgår från marknad genom nyheter som ger

klick istället för att tillföra representativa nyheter ges det ingen rättvis bild av verkligheten. Om man inte vet vad som händer i ens närområde kan man inte heller komma med tips till SVT Nyheter Väst. En annan reporter uttrycker sig såhär:

“(...) det är klart att SVT är så pass stort och starkt att det blir väl en del av Sverige som aldrig på något sätt representeras eller skildras i Aktuellt, Rapport eller i en av de lokala nyheterna så det är ju, det är klart att det kan påverka (...) någon medial självbild eller hur man ser på att vår plats är inte viktig och det är ingen som är här och skildrar vårt liv”

Även granskningen av makthavare kan påverkas om inte en kommun blir bevakad. En respondent jämför det med fortkörning.

“(...) det är som att om du visste att när du var ute och körde på motorvägarna att det fanns inga trafikpoliser, ja då hade ju alla kört för fort. Man kör ju inte fort för att man är rädd att åka fast (...) känner man att ingen har koll på en så är man inte lika benägen om att jobba på det”

Hen fortsätter sedan berätta att frågorna som kommer i media når politiker som tar beslut. Om inte frågorna syns i media når de inte rikspolitiken på samma sätt. Detta kan i sin tur påverka kommunen.

En annan respondent upplever att SVT Nyheter Väst får mycket reaktioner när man gör specialsatsning i en kommun. Exempelvis var många av reporterna inom SVT Nyheter Väst antingen i Gullspång när det gjordes en satsning eller så kände samhället till att redaktionen var där och gjorde en satsning. På det sättet tror respondenten att en kommun påverkas av ojämn bevakning. En högre närvaro skulle därför spela en stor roll för kommuner.

En annan konsekvens som märks av från mindre bevakade kommuner är att de ofta mejlar SVT och berättar att de är missnöjda över att redaktionen inte varit i deras område mycket.

6.9 Icke påverkningsbar

Andra menar att mindre uppmärksamhet från SVT Nyheter Väst inte har en påverkan på kommuner. Dels då det finns stark lokalmedia i övrigt jämfört med bevakningsområden som till exempel Norrland. Detta gör att medborgarna ändå kan få en chans till god kunskap angående nyheter och händelser som sker i kommunen. Även om det inte har en påverkan på kommunerna får SVT Nyheter Väst dock inte missa viktiga och avgörande händelser.

En redaktör menar att det är en hypotetisk fråga då det är ett normaltillstånd att inte SVT Nyheter Väst bevakar alla kommuner noga. Vissa kommuner är därför vana vid att SVT Nyheter Väst inte bevakar så mycket. Hen uttrycker sen att det skulle vara bra om redaktionen var i dessa kommuner oftare och bevakade. Då kan missförhållanden som inte annars rapporteras om nu granskas och rapporteras av SVT. Det i sin tur kan skapa förändring.

Redaktionschefen menar att kommuner kommer att fortsätta fungera även om SVT Nyheter Väst inte är på plats. Trots detta hoppas och tror hen att deras granskningar och bevakningar stärker medborgarnas engagemang. Trots att SVT jobbar på att vara på plats och att utöka

lokalredaktioner kommer de enligt redaktionschefen aldrig kunna vara på plats och ha redaktioner i varje kommun. Medienärvaro är dock viktigt om kommuninvånarna ska behålla tilltro till medier.

“Hamnar du i medieskugga (...) riskerar man att känna att ”det här stället jag bor i bryr sig ingen om”. Vad det sen gör med människor och en kommun det vågar inte spekulera i men jag tror det är bra och viktigt att vi har en bra journalistisk bevakning för demokratin.”

Som nämnt i tidigare forskning bedöms Västnytt vara “mycket tillförlitligt” i Göteborgsregionen jämfört med andra delar av regionen (Wadbring, 2004). Förtroendet för SVT Nyheter Väst och public service i de mindre bevakade områdena kan som redaktionschefen pekar på minska när medienärvaron minskar. Respondenterna har uttryckt liknande tankar angående minskad tillit och förtroende i kapitel “6.7 Ojämn bevakning och demokrati”.

6.10 Lösning på problemet

Respondenterna är överens om att den ojämna bevakningen är ett problem men lösningarna på problemet skiljer sig åt mellan respondenterna. Ett förslag som lyfts fram är att omfördela resurser från Göteborg till lokalredaktionerna som är utspridda i regionen. En lokalreporter ser förbättringar i regionen sedan redaktionen i Angered öppnade:

“Det är en enorm skillnad på bevakningen vi har härifrån sedan vi flyttade hit jämfört med nu. Så jag tror att det är helt rätt väg att gå. Man måste finnas på fler platser.”

Detta är något en redaktör instämmer i:

“Det som jag tror är ju att vi skulle behöva flytta resurser från Göteborg till de mindre områdena. Det är nog nödvändigt. Jag tror inte att det kommer ske annars. Det finns inget som tyder på annat.”

För att medborgarna i en kommun ska få tillgång till media och få möjlighet att kunna yttra sig öppet i tal behöver man, som undersökningen pekar på, en jämn fördelning av lokalreportrar i bevakningsområdet. Slutsatsen utifrån demokratiteorin är att enbart om man har detta kan man uppfylla ett demokratiskt samhälle. Som Wiik i rapporten *Där journalisterna bor* också tar upp, bosätter sig journalister främst i storstäder eller populära och centrala bostadsområden och som tidigare nämnt har journalister en makt att påverka medborgares bild av verkligheten (Wiik, 2015). En respondent resonerar såhär:

“Jag märker så tydligt att när jag bor någonstans, det är ju då du helt plötsligt börjar se saker. “Det är ett hål i marken där, det är en konstig väg där, vad har hänt med det här”. Vi skulle behöva ha någon som bor på varenda ort liksom. Jag tror ändå att hur mycket vi än är professionella och letar nyheter som professionella journalister, vilket vi alla gör, och man nosar överallt, så tenderar vi ändå någonstans att se saker som händer runt omkring oss. Därför så tror jag att vi gör mycket nyheter i dom områdena där vi bor och verkar.”

Om man skulle utgå från att majoriteten av medarbetarna bor i närheten av sin arbetsplats och de flesta medarbetarna arbetar i större orter som Göteborg kan det ha en påverkan på SVT Nyheter Västs nyhetsurval. Som citatet ovanför lyfter fram kan även platsen majoriteten av lokalreportrarna verkar (Göteborg i detta fall) komma att påverka nyhetsurvalet. Det perspektivet är något som även stärks av Wiik. I demokratiavsnittet hänvisas det till Wiik som menar att journalisternas sociala bakgrund spelar roll (Wiik, 2019). I samma avsnitt påstår Nygren att journalistiken produceras för en publik som finns på samma plats (Nygren, 2019). Om majoriteten av journalister då bor i samma populära bostadskommuner eller områden och därmed "riskerar" att få mer liknande bakgrunder riskerar man, som ovanstående citat poängterar, att inte lyfta fram nyheter från andra platser än vad man bor, vistas och är verksam i.

Tron på de mindre redaktionerna är generellt stor men för att kunna flytta reportrar ut till de mindre redaktionerna menar SVT Nyheter Västs medarbetare på att det behövs fler lokalreportrar. Det behövs även öppnas upp fler kontor i mindre orter men det är viktigt att inte reportrarna jobbar ensamma. Som tidigare nämnt planerar SVT att planera upp fem nya lokalredaktioner i landet, men att det inte framgått om några av dessa är planerade SVT Nyheter Västs bevakningsområde.

En lokalreporter berättar om hur det är att jobba ensam.

"Nu jobbar jag ensam och det funkar bra men för att det ska vara rationellt behöver man vara ett par stycken. Och sen då ha många sådana små kontor. Jag tror inte man förlorar något på det utan jag tror man vinner på det."

Ett annat perspektiv som diskuteras av en redaktör är att minska bevakningsområdet.

"(...) man borde fundera på hur vårt bevakningsområde ser ut. Om det är rimligt att vi ska ha två stora städer som Göteborg och Borås, och ett antal mindre städer som Uddevalla, Vänersborg och så vidare. Samtidigt då, bevaka hela Dalsland och Skaraborg, Sjuhärads kommuner. Är det ett möjligt eller rimligt uppdrag att göra?"

En redaktör pratar om strategier för att motverka den ojämna bevakningen där, enligt tidigare forskning, SVT Nyheter Väst publicerar fyrtio procent göteborgsrelaterade nyheter (Blomkvist & Örnberg, 2020). Redaktören kom fram till att mätningar av innehåll och vart SVT Nyheter Väst befinner sig är den viktigaste lösningen. En annan medarbetare menar också att det är viktigt med mätningar och att det finns någon som analyserar hur fördelningen av nyheter ser ut mellan Göteborg och dess kranskommuner. Förutom mätningarna menar redaktören att en publikdialog också är viktigt.

"Det får inte bli så att vi förlitar oss på bara mätningar och egna kontakter och sådär utan vi måste öppna upp oss och vara enkla att nå vart man än bor. Tala om att vi vill veta av publiken, vad man vill ha för nyheter."

SVT Nyheter Väst vill ha tips från hela deras område så att de kan nå ut till publiken genom publikdialog och andra insatser. Ett annat perspektiv som kommer fram är att man bör satsa på medarbetare med olika bakgrunder.

7. Sammanfattning

I detta kapitel sammanfattas de resultat vi har kommit fram till utifrån uppsatsens frågeställningar.

7.1 Hur förhåller sig SVT Nyheter Väst-redaktionen generellt till sitt public service-uppdrag?

SVT Nyheter Väst har en ständigt aktuell diskussion kring hur de ska förhålla sig till sitt uppdrag och hur de ska följa det. Diskussionen är närvarande men kanske inte tas upp aktivt bland medarbetarna varje dag. Det är snarare något som följer med dem i deras yrkesvardag.

Samtliga respondenter är överens om att public service i samhället är väldigt viktigt eftersom de är oberoende och opartiska. Vissa framhäver att ju större medielandskap vi lever i, där mängden information som blir tillgänglig ökar, desto viktigare roll fyller public service. Andra pekar på att det är viktigt att det finns en gratis nyhetskälla som är tillgängligt för alla.

7.2 Ur ett geografiskt perspektiv, vad är det som påverkar SVT Nyheter Västs nyhetsurval?

SVT Nyheter Väst har en hårdare nyhetsvärdering än andra medier, eftersom de har krav på sig att skildra hela samhället jämfört med kommersiella medier. Den stora måttstocken i nyhetsurvalet är att de vill att nyheterna ska beröra många, helst hela regionen, vilket kan vara ett svårt uppdrag. Samtidigt är det viktigt att kommuner som inte får så mycket annan lokal bevakning också får reda på det som händer i deras område, även fast det inte berör resten av SVT Nyheter Västs bevakningsområde. Om ett område istället har annan lokalbevakning kan det hända att SVT Nyheter Väst bortprioriterar att göra de nyheterna, eftersom lokaltidningen ändå kommer att göra dem.

Enligt respondenterna är det dessutom viktigt att publiken blir hjälpta av nyheterna de gör och ännu bättre är det om SVT Nyheter Väst publicerar en nyhet om något publiken inte visste om tidigare. Det spelar även roll om händelsen är vanlig eller ovanligt samt är viktigt i ett större sammanhang. De har stort fokus på att ta fram egna nyheter.

De ämnena som prioriteras främst är vård, skola, arbetsmarknad, bostadsmarknad och integration. Det finns även vissa ämnen, t.ex. Västra Götalands budget, som de måste göra i och med sitt uppdrag att skildra hela regionen. Under intervjuerna rådde det en diskussion om hur mycket krim- och blåljusnyheter SVT Nyheter Väst ska publicera, eftersom en oproportionerligt stor andel krim- och blåljusnyheter kan bidra till en snedvriden bild av samhället.

Under intervjuerna framkommer det att SVT Nyheter Väst har ett ovanligt stort bevakningsområde. Det råder delade meningar om huruvida bevakningsområdet är för stort eller inte. Det stora bevakningsområdet medför långa avstånd mellan redaktionerna och bevakningskommunerna vilket medför problem både logistiskt och för att journalisterna ska få reda på vad som händer i kommunen.

Respondenterna var positiva till lokalredaktionerna, och såg gärna att det skulle satsas mer på dem, eftersom det främjar den geografiska representationen på nyheterna. Under intervjuerna framkommer det även att det är viktigt att reportrarna kommer från olika geografiska och sociala bakgrunder, eftersom det bidrar till en bredare nyhetsvärdering.

Ett stort hinder är dessutom att sändningstiden är så pass kort att det blir svårt att välja nyheter som är representativt för hela regionen. Det är ett problem som inte går att lösas helt varken genom fler lokalredaktioner eller att mer nyheter publiceras online.

Huruvida tekniken och produktionsapparaten är lämpad för dagsproduktion i SVT Nyheter Västs bevakningsområde råder det skilda meningar om. Ena sidan menar att man inte hinner göra spontana inslag i varje kommun, om ens i Göteborg, och sedan hinna bli färdig tills deadline. Andra sidan menar att den utvecklade tekniken förenklar nyhetsproduktion, främst på de lokala redaktionerna.

De strategier som SVT Nyheter Väst i nuläget har för att motverka en geografisk ojämn bevakning är enligt respondenterna de olika lokalredaktionerna, uppsatta mål om hur ofta de ska rapportera från varje kommun, mätningar på hur ofta de skriver om kommunerna, strategier för att täcka politiska val samt att de delar upp bevakningsområdet i olika ansvarsområden.

7.3 Vad uppfattar journalister och redaktörer på SVT Nyheter Väst att konsekvenserna av geografisk ojämn mediabevakning blir?

Vad gäller eventuella konsekvenser för en kommun som inte blir bevakad finns det två tydliga lag bland respondenterna. Majoriteten tycker att det blir konsekvenser av att SVT Nyheter Väst inte rapporterar i större utsträckning från varje kommun. Andra sidan antyder att det inte blir några direkta konsekvenser eller att en kommun påverkas av ojämn mediabevakning. Däremot anser samtliga respondenter att det är viktigt att SVT Nyheter Väst är närvarande i varje kommun.

De uttalade konsekvenserna av ojämn mediabevakning bland respondenterna är att det kan bli ett icke demokratiskt samhälle, att kommuner inte blir ifrågasatta av medier och att det bidrar till en otillgänglighet till media och exkludering. Respondenterna säger också att medier bidrar till en gemenskap bland invånare i kommunen och finns inte medier där kan det bidra till ett mer tudelat samhälle där människor inte har information eller kännedom om vad som händer i deras lokala område. En aspekt som framkom var att om medborgarna inte känner att de kan känna igen sig i nyheterna så finns risken att de tappar förtroendet för SVT och hela public service-tankens – vilket enligt respondenterna är en direkt fara för demokratin.

Samtliga respondenter tycker att det är viktigt att bevakningen är jämnt fördelad enligt befolkningsunderlag. Det framkommer dock att det i nuläget inte är möjligt att uppfylla att det blir helt jämnt. Dessutom menar respondenterna att rättviseaspekten inte kan vara deras enda måttstock. Det finns andra aspekter som de måste anpassa sig till också.

Några lösningar eller förslag på hur de ska uppnå jämn bevakning, förutom de strategier de redan har, är att omfördela resurser så att det arbetar och bor fler lokalreportrar i området. Alla respondenter är eniga om att lokalredaktionerna är bra men det råder delade meningarna om de ska vara en redaktion med fler reportrar eller om enmansredaktioner är rätt väg att gå för att det ska bli så effektivt och täckande som möjligt. En respondent tar även upp att en möjlig lösning på problematiken är att förbättra publikdialogen.

8. Slutdiskussion

Det framgår under intervjuerna att de intervjuade medarbetarna på SVT Nyheter Väst tycker att det är viktigt med geografisk representation i deras nyheter. De jobbar aktivt med den sortens frågor. Att ha ett såpass stort bevakningsområde som SVT Nyheter Väst har, har under undersökningen dock visat sig vara en svår uppgift. Det är många aspekter som ska vägas in och lösningarna på problemet med ojämn bevakning är många men på grund av storleken på deras område och organisation är det svårt att uppnå snabb förändring.

Utifrån de resultat vi fått fram i undersökningen kan vi diskutera huruvida det SVT Nyheter Väst gör för att motverka ojämn bevakning är tillräckligt eller inte. Är det tillräckligt att göra några enstaka nedslag i en kommun då och då för att den ska anses vara bevakad? Att göra enstaka nedslag om året i en mindre kommun kan såklart anses vara viktigt för att representationen av mindre kommuner i bevakningsområdet ska påverkas, men om det är tillräckligt att göra ett inslag en gång om året när Göteborg blir representerad betydligt oftare?

Resultatet av det blir i enlighet med Johanssons rapport *Kommunstorlek, massmedier och lokal opinionsbildning*, enbart en "redovisningsrapportering" från kommunen. Det vill säga att i exempelvis kommunala politikerval, så blir det ingen nyanserad debatt som går att följa från kommunen utan det redovisas bara kort om vad partierna tycker och står för (Johansson 2007). Detta blir problematiskt både ur ett demokratiskt perspektiv men också utifrån det regelverk som public service omfattas av. Regelverket säger att medborgarna har rätt till att få ta del av relevant samhällsinformation, som till exempel en politisk debatt (Myndigheten för Press, Radio och TV u.å) Det resonemanget stämmer även överens med det som Nygren och Althén (2014) skriver i sin rapport. De kommer fram till att större och mer etablerade medier ofta tenderade att göra så kallad "snäll-journalistik" i de publiceringar som berörde små kommuner och landsbygd. Nygren och Althén beskriver det som att det sällan förekommer granskning av kommunpolitiker eller större reportage som öppnar upp för debatt, till exempel skola och vård. Detta går hand i hand med Johanssons resonemang (Johansson, 2007).

En intressant del av undersökningen som kom fram var den interna kommunikationen på SVT Nyheter Väst angående vilka strategier de har för att motverka geografiskt ojämn mediabevakning. Under intervjuerna blev det tydligt att det mellan redaktörer och reportrar skiljer sig åt gällande vilka strategier de har. Redaktörerna kunde i högre utsträckning ge konkreta exempel på vilka strategier de i nuläget har, medans reportrarna hade en mer

svävande bild där det inte stod helt klart om SVT Nyheter Väst hade några strategier eller inte.

Enligt intervjusvaren verkar det ju finnas flera stycken olika strategier, bland annat mål för hur ofta de ska vara i varje kommun och mätningar av nyhetsurvalet. Dock verkar flera av de strategierna/målen vara relativt nya, som till exempel mätningarna. Ansvar på utförandet verkar inte i första hand ligga hos reportrarna. Troligen är det en anledning till att flera av reportrarna inte hade koll på specifika strategier. Man skulle dock kunna argumentera för att det är viktigt att även reportrarna har insyn i vilka strategier som används för att nå en jämn geografisk spridning, och om flera av dem inte kan nämna några av strategierna så går det att tolka som att SVT Nyheter Väst inte på ett tydligt sätt har kommunicerat ut sina strategier till alla på redaktionen. Att svaren skulle skilja sig åt angående detta var ett resultat som för oss var oväntat. Det var inget som vi hade förutspått när vi inledde undersökningen utan något som blev tydligare ju fler intervjuer vi höll.

10. Förslag på vidare forskning

Trots att vårt forskningsområde har gott om tidigare forskning anser vi att det ändå finns utrymme för utökad forskning i ämnet. Eftersom public service är statligt kommer granskning av och forskning om SVT i stort alltid att vara aktuellt, så länge staten finns. Det berör människor och eftersom att de har tydligt uttalade krav på sig är det viktigt att granska, forska och följa upp hur de efterföljer sitt uppdrag.

Vi valde att göra en kvalitativ intervjustudie därför att vi ansåg att behovet av fler kvantitativa innehållsanalyser på SVT Nyheter Västs nyhetsurval var mättat. Det har dock framkommit under intervjuerna att respondenterna uttryckt att siffror och forskning från tidigare kvantitativa innehållsanalyser inte längre är aktuella och de anser själva att det har skett en markant förbättring sedan det senast gjordes en sådan undersökning. Därför anser vi att det trots allt finns anledning till att göra en uppdaterad kvantitativ innehållsanalys.

Ytterligare förslag på inriktningar för vidare forskning är där man skiljer mer på redaktörer och reportrar då vi sett att svaren har varierat och man har olika insyn på hur bolaget ska styras samt vilka mål och strategier som finns. En annan aspekt är där man skiljer på reportrar baserade i Göteborg och reportrar som sitter på lokala redaktioner ute i bevakningsområdet. Vi märkte under intervjuerna att beroende på var man hade sin arbetsplats hade man till viss del olika uppfattningar om utsträckningen av problemet med geografisk ojämn mediabevakning.

Referenser

Andersson-Odén, Tomas. Weibull, Lennart (2004) Västra Götalänningens mediekarta. Nilsson, Lennart (Red.): *Svensk samhällsorganisation i förändring. Västsverige vid millennieskiftet* (s.65-88). Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Axner, Marta. Diskrimineringsombudsmannen (2015). *Representationer, stereotyper och nyhetsvärdering*. Uppsala universitet: Centrum för forskning om religion och samhälle.

Blomkvist, Mirjam. Örnberg, Saga (2020). *Ansvar och urval: En kvantitativ studie av SVT Nyheter Västs urval av nyheter från landsbygd, turistort och kranskommun jämfört med Göteborg* (Kandidatuppsats). Göteborg: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation. Göteborgs universitet.

Byström, Sandra & Danielsson, Björn & Johansson, Bengt: Regionala TV-nyheter i medielogikens tid - En studie av Västnyttis bevakning av Västra Götalandsregionen (2006).

Carlsson, Ulla. (2016). Medie- och informationskunnighet, demokrati och yttrandefrihet. O. Westlund (Red.) *Människorna, medierna & makten. Medieutredningens forskningsantologi om en demokrati i förändring* (s.496). Stockholm: Elanders Sverige AB.

Hvitfelt, Håkan (1985). *På första sidan – En studie i nyhetsvärdering*. Stockholm: Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar.

Håkansson, Nicklas (2019). Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar. I Strömbäck, Jesper. Karlsson, Michael (Red.) (2019), *Handbok i Journalistikforskning* (s.171-181). Lund: Studentlitteratur AB.

Institutet för mediastudier (2015) *Där bor journalisterna*. Eddys.se AB Visby. Hämtad 2020-12-18 från <https://mediestudier.se/wp-content/uploads/2015/11/Dar-bor-journalisterna.pdf>

Institutet för Mediastudier (2018) *Vita fläckar och medieskuggor – stora skillnader i mediernas kommunbevakning*. (Red.) Truedson, Lars. *Mediastudiers årsbok: tillståndet för journalistiken 2017/2018*. Stockholm: Institutet för mediastudier.

Johansson, Bengt (2004). Godkväll, nyheter över Västsverige. I Nilsson, Lennart (red): *Svensk samhällsorganisation i förändring. Västsverige vid millennieskiftet* (s.123-150). Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Johansson, Bengt (2007). *Kommunstorlek, massmedier och lokal opinionsbildning*. Göteborg: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation. Göteborgs universitet.

Larsson, Larsåke (1998). *Nyheter i samspel - Studier i kommunjournalistik*. Doktorsavhandling. Göteborg: Livréna Grafiska AB, Kungälv.

Myndigheten för Press, Radio och TV. *Det här är public service*. Hämtad 2020-10-04 från: <https://www.mpr.se/sanda-och-publicera-media/public-service/>

- Nilsson, Å & Weibull, L. (2002). Tilltro till medier- och politik. L.Nilsson (Red.), *Flernivådemokrati i förändring* (s. 135). Kungälv.
- Novak, A (2016). Utredarens förord. O. Westlund (Red.), *Människorna, medierna & marknaden - Medieutredningens forskningsantologi om en demokrati i förändring* (s.4). Stockholm: Elanders Sverige AB.
- Nygren, Gunnar. (2019). Journalistiken i det lokala samhället. I Strömbäck, Jesper. Karlsson, Michael (Red.), *Handbok i Journalistikforskning* (s.283). Lund: Studentlitteratur AB.
- Nygren, Gunnar & Althén, Kajsa (2014). *Landsbygd i Medieskugga – Nedmonteringen av den lokala journalistiken och bilden av landsbygden i Dagens Nyheter*. Huddinge: Södertörns högskola
- Regeringskansliet. (2019). *Regeringen har beslutat om public services nya sändningstillstånd*. Hämtad 2020-11-15 från <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/12/regeringen-har-beslutat-om-public-services-nya-sandningstillstand/>
- Regeringskansliet. (2020). *Mål för demokrati och mänskliga rättigheter*. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/demokrati-och-manskliga-rattigheter/mal-for-demokrati-och-manskliga-rattigheter/>
- Riksdagen. (2018). *Demokrati*. Hämtad 2020-11-10 från <https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/demokrati/>
- Statistiska centralbyrån. (2020). *Folkmängd i riket, län och kommuner 30 september 2020 och befolkningsförändringar 1 juli–30 september 2020. Totalt*. Hämtad 2020-12-17 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/kvartals--och-halvarsstatistik--kommun-lan-och-riket/-kvartal-3-2020/>
- Strömbäck, Jesper (2019). Nyheter i public service och kommersiella etermedier: en jämförelse. I Strömbäck, Jesper. Karlsson, Michael (red.) (2019) *Handbok i Journalistikforskning* (s.351-363). Lund: Studentlitteratur AB.
- Sveriges Radio. (2020). *Vad är public service*. Hämtad 2020-11-10 från <https://sverigesradio.se/artikel/5790860>
- Wadbring, Ingela (2004) Användning och värdering av medier i Västra Götaland. I Nilsson, Lennart (red): *Svensk samhällsorganisation i förändring: Västsverige vid millennieskiftet* (s. 89-108). Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Wiik, Jenny. (2019). Den svenska journalistkåren. I Strömbäck, Jesper. Karlsson, Michael (Red.), *Handbok i Journalistikforskning* (s.135-136). Lund: Studentlitteratur AB.

Bilagor

1.1 Intervjuguide

Om intervjupersonen

- Berätta kort vem du är och vad din roll på redaktionen är.
- Hur länge har du jobbat här?
- Som journalist eller annan befattning?
- Hur länge jobbat som journalist?

Om public service-uppdraget

- Hur skiljer sig SVT Nyheter Väst från andra medier?
- Skiljer sig SVT Nyheter Västs uppdrag från andra mediers?
- Hur resonerar du kring public service roll i samhället? (Är det viktigt?)
- Pratar ni om hur ni ska följa public service-uppdraget på redaktionen? Hur går samtalet?
- Ett centralt begrepp är nyhetsvärdering, och att något är ”nyhetsvärdigt” är centralt i publiceringsbeslut. Hur tänker du kring nyhetsvärdering i relation till public service? (Om det behövs: Förtydliga med public service ska representera hela Sverige)

Om nyhetsvärderingen

- Vad är en bra nyhet? Vad prioriteras? Vilka slags nyheter
- Vilka kriterier anser du är viktiga för att en händelse ska bli en nyhet? (Ge exempel, egna ord)
- Pratar ni om nyhetsvärdering/kriterier på redaktionen? Hur går samtalet?
- Finns publiken i åtanke kring valet av nyheter?
 - (Prioriteras folk i mindre kommunerna bort för det inte är en lika stor kommun?)
- Enligt forskning fokuserar SVT Nyheter Väst mycket på Göteborg och mellanstora städer, medan landsbygd och kranskommuner missgynnas uppmärksamhetsmässigt. Varför är det så?
- Vad är möjligt att täcka? (Är det rimligt?)
- Spelar avstånd till en händelse roll? finns det något annat som spelar roll?
- Tillräckligt med resurser?
- Hade du velat bevaka landsbygden och kranskommunerna mer?
- Om ja - varför blir det inte så?
- Har ni konkreta strategier för att motverka ojämn bevakning?
 - Hur har det i så fall förändrats sedan regeringen 2019 beslutade om ett nytt sändningstillstånd för SVT bl.a.?
 - Vad skulle behövas för att ni ska kunna bevaka dessa område mer?
- (Hur diskuterar ni annars representation på redaktionen?)

Om eventuella konsekvenser av vita fläckar

- Hur tänker du kring ojämn bevakning i relation till demokrati? (Förtydliga med att i ett demokratisk Sverige ska invånare och medborgare få uttrycka sig öppet i tal och skrift samt ha tillgång till ett medium)
- Är det viktigt eller inte viktigt att bevakningen är jämn? (Jämnt fördelat mellan kommunerna utifrån befolkningsunderlag). Varför?
- Tror du en kommun påverkas av att SVT Nyheter Väst inte bevakar den särskilt mycket?
 - Ja - På vilket sätt?
 - Nej - Varför inte?

- **Är det något du vill tillägga eller som du tycker att jag borde ha frågat om?**

1.2 Mejlutskick till respondenterna

Hej XX!

Vi är tre tjejer som läser tredje terminen på journalistprogrammet på Göteborgs Universitet och skriver just nu på vårt kandidatarbete. Kort sammanfattat kan man säga att vi skriver om public service och vad det uppdraget innebär.

Vi är intresserade av att intervjua dig med anledning av att du jobbar på SVT Väst som XX. Med bakgrund i tidigare forskning inom ämnet, har vi läst att det ibland förekommer ojämn mediabevakning av regionens kommuner.

Vi skulle vilja ta reda på vad det beror på, och skulle därför vilja ställa några frågor till er yrkesverksamma tv-journalister och om möjligt, redaktörer angående detta.

Har du möjlighet att ställa upp på en intervju via telefon eller video angående detta?

Ser fram emot att höra ifrån dig!

Allt gott,
Alva Karlsson, Klara Sävenlund och Kajsa Centre